

Granskning intern kontroll rörande hantering av statsbidrag

Botkyrka kommun

Oktober 2025

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun genomfört en granskning av hantering av statsbidrag. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden säkerställer att den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen **ej** säkerställer att den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att utbildningsnämnden **inte helt** säkerställer att den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att vård- och omsorgsnämnden **i allt väsentligt** säkerställer att den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag är tillräcklig.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten.

Revisionsfrågor	KS	UN	VON
1. Finns det en tydlig ansvarsfördelning och delegering gällande hantering och redovisning av statsbidrag?			
2. Finns tillförlitliga och säkra rutiner för ansökningar av statsbidrag?			
3. Finns tillförlitliga och säkra rutiner för uppföljning och rapportering av använt bidrag till berörd förvaltning/nämnd?			
4. Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/redovisning till staten av riktade statsbidrag?			
5. Efterlevs riktlinjer och rutiner för ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning till staten?			
6. Omfattas statsbidrag av kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll?			

Rekommendationer

Med utgångspunkt från de iakttagelser och bedömningar som har framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till **kommunstyrelsen**:

- Tillse att arbetet kring översyn och kartläggning av hantering och redovisning av statsbidrag som pågår i syfte att utveckla samordning av statsbidrag inom kommunen prioriteras och färdigställs och att styrdokument upprättas och fastställs utifrån vad som framkommit i översynen och i denna revisionsrapport.
- Upprätta och fastställa rutiner för hantering av statsbidrag som inkluderar rutiner för ansökan för att efterleva fullmäktiges riktlinjer för budgetansvar, attest, redovisning och intern kontroll. Upprättade rutiner för hantering av statsbidrag som omfattar hela processen kan även bidra till att stärka den interna kontrollen i verksamheten.
- Säkerställa att kommande års internkontrollplaner inkluderar kontrollmoment kopplat till angivna risker som därefter följs upp under verksamhetsåret.

Med utgångspunkt från de iakttagelser och bedömningar som har framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till **utbildningsnämnden**:

- Lyfta ett ärende till kommunstyrelsen rörande översyn och revidering av nämndens reglemente kopplat till ansvar för uppföljning av verksamheten.
- Se över behovet av att upprätta särskilda rutiner för hantering av statsbidrag från andra bidragsgivare utöver Skolverket. Sådana rutiner kan bidra till att stärka den interna kontrollen i verksamheten.
- Säkerställa att kostnader kopplat till olika statsbidrag blir bokförda på projektkoden för statsbidraget och därigenom skapa underlag för uppföljning och för återrapportering till bidragsgivare när det är aktuellt.
- Riskbedöma statsbidrag inom ramen för nämndens systematiska arbete med internkontrollplaner och dokumentera riskbedömningen i bruttorisklistan.

Med utgångspunkt från de iakttagelser och bedömningar som har framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till **vård- och omsorgsnämnden**:

- Se över och revidera nämndens delegationsordning kopplat till beslut om ansökan av statsbidrag för att är tydliggöra huruvida beslut om ansökan av statsbidrag som sker på delegation ska tas av en enskild eller samtliga tre beslutade delegater.
- Komplettera nuvarande riktlinjer för hantering av statsbidrag med bestämmelser hur analyser av statsbidrag ska dokumenteras.
- Riskbedöma statsbidrag inom ramen för nämndens systematiska arbete med internkontrollplaner och dokumentera riskbedömningen i bruttorisklistan.

Innehållsförteckning

Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	4
Avgränsning	5
Metod	5
 Granskningsresultat	 6
Ansvarsfördelning och delegering	6
lakttagelser	6
Bedömning	10
Rutiner för ansökningar	11
lakttagelser	11
Bedömning	17
Rutiner för uppföljning och rapportering	18
lakttagelser	18
Bedömning	22
Återrapportering/redovisning till staten	23
lakttagelser	23
Bedömning	24
Efterlevnad av riktlinjer och rutiner	25
lakttagelser	25
Bedömning	27
Intern kontroll	28
lakttagelser	28
Bedömning	30
 Samlad bedömning	 31
Rekommendationer	31
 Bilagor	 33
Bilaga 1: Kommunstyrelsens erhållna statsbidrag år 2024 och 2025	33
Bilaga 2: Utbildningsnämndens erhållna statsbidrag år 2024 och 2025	34
Bilaga 3: Vård- och omsorgsnämndens erhållna statsbidrag år 2024 och 2025	36
Bilaga 4: lakttagelser vid stickprovsgranskning, kommunstyrelsen	37
Bilaga 5: lakttagelser vid stickprovsgranskning, utbildningsnämnden	40
Bilaga 6: lakttagelser vid stickprovsgranskning, vård- och omsorgsnämnden	43

Inledning

Bakgrund

Kommunerna tilldelas möjlighet att söka flera olika typer av statsbidrag, vilka delas i generella och riktade statsbidrag. De riktade statsbidragen ställer ofta krav på direkta åtgärder, kommunal medfinansiering eller att kommunen inte får genomföra effektiviseringar (som medför minskade kostnader) inom området som statsbidraget avser. För allt fler kommuner har vissa av de riktade statsbidragen nu kommit att bli av sådan storlek att de används som en direkt delfinansiering av den kommunala verksamheten. Det ekonomiska beroendet av riktade statsbidrag medför en risk då kommunen kan missa att söka ett statsbidrag eller av okunskap vidta åtgärder som medför att rätten till statsbidraget försvinner. Vidare finns för vissa av bidragen risk att kommunen vid en ej tillfredsställande redovisning blir återbetalningsskyldiga. Det finns av dessa anledningar skäl att granska att den interna kontrollen avseende att bevaka, söka, beräkna och återskatta statsbidrag är väl fungerande.

Botkyrka kommuns förtroendevalda revisorer har utifrån en bedömning av risk- och väsentlighet beslutat att genomföra en fördjupad granskning avseende hantering av riktade statsbidrag.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden säkerställer att den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag är tillräcklig.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

1. Finns det en tydlig ansvarsfördelning och delegering gällande hantering och redovisning av statsbidrag?
2. Finns tillförlitliga och säkra rutiner för ansökningar av statsbidrag?
3. Finns tillförlitliga och säkra rutiner för uppföljning och rapportering av använt bidrag till berörd förvaltning/nämnd?
4. Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återskattning/redovisning till staten av riktade statsbidrag?
5. Efterlevs riktlinjer och rutiner för ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning till staten?
6. Omfattas statsbidrag av kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

- Förordningar om särskilda statsbidrag inom nämndernas ansvarsområden.

- Kommunallagen 6 kap 6 §
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- Rådet för Kommunal redovisnings rekommendationer
- Kommunens styrande dokument som berör området

Avgränsning

Granskningen avgränsas till kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden.

Granskningen avser i huvudsak år 2025 samt föregående år.

Metod

Granskningen genomförs genom intervjuer med ansvariga tjänstepersoner för ansökning, bevakning och redovisning av statsbidrag.

Följande funktioner har intervjuats inom ramen för granskningen:

Kommunstyrelseförvaltningen

- Enhetschef för ekonomi- och verksamhetsstyrning, ekonomi- och kansliavdelningen
- Controller inom ekonomi- och kansliavdelningen
- Hållbarhetsstrateg med inriktning Folkhälsa
- Redovisningsekonom

Utbildningsförvaltningen

- Kvalitetschef
- Kvalitetscontroller, tillika statsbidragssamordnare
- Ekonomichef

Vård- och omsorgsförvaltningen

- Två utvecklingsledare, inom Kvalitet och utredning
- Controller

Dokumentgranskning av rutiner/styrdokument, internkontrollplaner med tillhörande riskbedömningar, ansökningar och dokumenterade uppföljningar (stickprov), beslut och protokoll med underliggande handlingar (stickprov).

För att kontrollera efterlevnad av riktlinjer och rutiner för ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning har stickprov av två riktade statsbidrag per nämnd utförts. Inom ramen för stickproven har granskning av beslut och protokoll gjorts för åren 2024 och 2025.

Rapporten har kvalitetssäkrats i enlighet med PwCs interna rutiner och checklistor för kvalitetssäkring.

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Granskningsresultat

Ansvarsfördelning och delegering

Revisionsfråga 1: Finns det en tydlig ansvarsfördelning och delegering gällande hantering och redovisning av statsbidrag?

lakttagelser

Kommungemensamma bestämmelser rörande ansvar för statsbidrag

Kommunfullmäktiges fastställda *Riktlinjer för budgetansvar, attest, redovisning och intern kontroll*¹ gäller för alla nämnder i Botkyrka kommun. Av riktlinjerna görs gällande att nämnderna ansvarar inom sitt verksamhetsområde för att skapa och dokumentera rutiner för ansökan av externa projektmedel, statsbidrag och övriga bidrag. Nämnderna ansvarar även för att ha en samlad dokumentation över alla ansökningar inom sitt verksamhetsområde under året.

Enligt riktlinjerna ansvarar nämnderna vidare för att ha kännedom om vilka specialdestinerade statsbidrag och EU-bidrag som finns att söka samt att ansökan görs. I ansvaret ingår också att göra bedömning om lämpligheten att söka bidraget. Ska bidraget återskötteras eller om det av andra skäl finns intresse att följa användandet av bidraget ansvarar nämnden för att upprätta redovisningen på ett ändamålsenligt sätt. Om en nämnd får intäkter utöver vad som är budgeterat och som inte beror på nämndens eller förvaltningens påverkan, till exempel nya statsbidrag och ändrade statsbidragsregler, ska det anmälas till kommunstyrelsen om beloppet överstiger 25 prisbasbelopp per år.

Av dokumentet *Anvisningar för nämndernas yttrande till Mål och budget 2025² med flerårsplan 2026 – 2028* görs gällande att respektive förvaltning ska göra en djupare analys av nämndens preliminära budgetramar 2025–2028. Vid analysen av de preliminära budgetramarna ska förvaltningen även skapa sig en bild över vilka statliga eller andra bidrag som verksamheterna kan söka och också bedöma om nämnden kommer att söka dessa bidrag. Av dokumentet går att utläsa att SKR kontinuerligt uppdaterar på sin hemsida en sammanställning med i stort sett alla specialdestinerade statliga bidrag som finns att söka. I dokumentet återfinns även en länk till SKR:s sammanställning. Det görs även gällande att förvaltningen ska bevaka vad andra myndigheter skriver om när det gäller olika bidrag, till exempel Skolverket, Socialstyrelsen med flera.

Kommunstyrelsens ansvar och delegering rörande statsbidrag

Ansvar enligt reglemente

Av *Reglemente för kommunstyrelsen*³ går att utläsa styrelsens uppgifter och ansvar. Kommunstyrelsen har till uppgift att vara en ledningsfunktion, en styrfunktion och en uppföljningsfunktion. Det innebär bland annat att leda och samordna förvaltningen av

¹ Beslutad av kommunfullmäktige 2020-02-17

² Fastställd av ekonomi- och kanslidirektör, dokumentet är ej daterad.

³ Antagen av kommunfullmäktige 2025-03-04

kommunens angelägenheter, utöva en samordnad styrning och leda arbetet att ta fram styrdokument för kommunen samt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen ska även ha hand om kommunens medelsförvaltning vilket inkluderar att bevaka att kommunens inkomster inflyter och att betalningar görs i tid.

Det görs gällande att kommunstyrelsen kontinuerligt ska följa upp sin verksamhet och två gånger per år redovisa till fullmäktige hur styrelsen har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat i reglemente och genom finansbemyndigande.

Av reglementet framgår att vidaredelegation från nämnden till tjänsteman ska framgå av en delegationsförteckning. Nämnden ansvarar för att förteckningen hålls aktuell.

Beslut om delegationsrätt enligt delegationsordning

Av *Delegationsordning kommunstyrelsen*⁴ framgår att styrelsen har lämnat delegation till kommundirektören att besluta om ansökan om externa medel för beslutade projekt- och utvecklingsarbeten, t.ex. stats- och EU-bidrag upp till 1 mkr som kräver åtagande från kommunen. Det görs gällande att med åtagande avses mer omfattande åtaganden, t.ex. medfinansiering eller att kommunen bidrar med andra resurser. Beviljade medel rekvideras av respektive avdelningschef. Kopia på ansökan/beslut skickas till ekonomiavdelningen. För ansökan om externa medel som inte kräver åtagande från kommunen har styrelsen lämnat delegation till avdelningsdirektör eller enhetschef. Denna delegation omfattar ingen beloppsgräns. Av delegationsordningen framgår att de beslut om ansökan som fattas på delegation ska anmälas till kommunstyrelsen.

Internbudget 2025

Vi har inom ramen för granskningen tagit del av kommunstyrelsens budgetdokument *Mål och internbudget 2025*⁵. Vi konstaterar att budgetdokumentet inte innehåller någon analys över vilka statliga eller andra bidrag som verksamheterna kan söka och som kommer att sökas, vilket avviker från framtagna kommungemensamma budgetanvisningar som beskrivits tidigare i denna revisionsfråga.

Utbildningsnämndens ansvar och delegering rörande statsbidrag

Ansvar enligt reglemente

Av *Reglemente för utbildningsnämnden*⁶ går att utläsa nämndens uppgifter och ansvar. Utbildningsnämnden har till uppgift att vara huvudman för förskolan, skolbarnomsorgen förskoleklassen, grundskolan, gymnasieskolan och särskolan. Det görs gällande att skolbarnomsorgen ej omfattar den öppna fritidsverksamheten för 10-12-åringar. Av reglementet framgår vidare att utbildningsnämnden bland annat ska samverka med arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden samt samarbeta med de kommunala nämnder och andra myndigheter som är berörda av nämndens verksamhet.

Det görs gällande att nämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande författningar samt de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt.

⁴ Beslutad av kommunstyrelsen 2024-12-09

⁵ Beslutad av kommunstyrelsen 2025-01-31

⁶ Antagen av kommunfullmäktige 2021-10-01

Granskningen noterar däremot att reglementet saknar tydliga bestämmelser gällande uppföljning av nämndens verksamhet.

Beslut om delegationsrätt enligt delegationsordning

Av *Delegationsordning utbildningsnämnden*⁷ framgår att nämnden har lämnat delegation till ekonomichefen att fatta beslut om ansökan/rekvisition om statsbidrag upp till 1 mnkr samt ansökan/rekvisition om statsbidrag som inte kräver åtaganden, oavsett belopp. I inledande bestämmelserna i delegationsordningen ska det av delegationsordningen framgå vilka beslut som inte ska anmälas till utbildningsnämnden. Det finns inga särskilda bestämmelser gällande beslut om ansökan/rekvisition om statsbidrag, varvid granskningen noterar att denna typ av beslut ska anmälas till nämnden.

Det görs gällande att rätten att fatta beslut på delegation endast gäller inom ramen för de mål, riktlinjer och ekonomiska ramar som utbildningsnämnden har fastställt. Det åligger delegaten att säkerställa att det beslut denne avser att fatta rymmer inom dessa ramar.

Internbudget 2025

Vi har inom ramen för granskningen tagit del av utbildningsnämndens budgetdokument *Mål och internbudget 2025*⁸. Vi konstaterar att budgetdokumentet innehåller en kortfattad beskrivning över vilka statliga bidrag i form av förstärkningar som regeringen föreslagit. Av dokumentet framgår att förstärkningarna inte är beslutade och kan komma att räknas om i januari 2025. Beskrivningen omfattar inte någon närmare redogörelse vilka statsbidrag som kommer att sökas, utan hänvisning lämnas istället till nämndens årliga statsbidragsärende i samband med beslut om mål och internbudget 2025.

Vård- och omsorgsnämndens ansvar och delegering rörande statsbidrag

Ansvar enligt reglemente

Av *Reglemente Vård- och omsorgsnämnden*⁹ går att utläsa nämndens uppgifter och ansvar. Vård- och omsorgsnämnden har till uppgift att fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänst för äldreomsorg och omsorg om personer med fysisk och/eller intellektuell funktionsnedsättning, med undantag av de uppgifter som fullgörs av annan nämnd. Nämnden är huvudman för den hälso- och sjukvård som bedrivs inom nämndens verksamhetsområde.

Det görs gällande att nämnden kontinuerligt ska följa upp sin verksamhet. Nämnden ska två gånger per år redovisa till fullmäktige hur de har fullgjort sina uppdrag. Redovisningen ska ske enligt riktlinjer som fastställs av fullmäktige. Redovisningen lämnas till kommunstyrelsen som samordnar de olika nämndernas redovisningar.

Skrivelser, avtal och andra handlingar från nämnden ska på nämndens vägnar undertecknas av ordförande¹⁰ och kontrasigneras av nämndens sekreterare. Nämnden får även uppdra åt förtroendevald eller tjänsteman att enligt av nämnden lämnade direktiv

⁷ Beslutad av utbildningsnämnden 2025-05-05

⁸ Beslutad av utbildningsnämnden 2024-12-17

⁹ Antagen av kommunfullmäktige 2022-12-15

¹⁰ Vid förfall för ordföranden inträder vice ordföranden och vid förfall för denne den ledamot som nämnden utser.

underteckna handlingar på nämndens vägnar. Beslut som fattas med stöd av delegation samt skrivelser, avtal och andra handlingar som upprättas med anledning därav undertecknas av den som fattat beslutet och i förekommande fall, kontrasigneras av den som utses därtill.

Beslut om delegationsrätt enligt delegationsordning

Av *Vård- och omsorgsnämndens delegationsordning*¹¹ framgår att nämnden har lämnat delegation till chef nivå 1 omsorgschef, myndighetschef att besluta om ansökan om externa medel såsom statsbidrag upp till 10 prisbasbelopp. Dessa delegationsbeslut ska anmälas till nämnden. Ansökningar över 10 prisbasbelopp ska beslutas av nämnden. Ansökningar om externa projektmedel överstigande 25 prisbasbelopp ska beslutas av kommunstyrelsen. Ansökningar om statsbidrag överstigande 25 prisbasbelopp ska anmälas till kommunstyrelsen.

Granskningen noterar att det inte tydligt framgår av delegationsordningen om beslut om ansökan av statsbidrag ska fattas av en eller samtliga tre angivna funktioner. Vid intervju med verksamhetsföreträdare från vård- och omsorgsförvaltningen beskrivs att beslut om ansökan av statsbidrag sker av en dessa funktioner.

Internbudget 2025

Vi har inom ramen för granskningen tagit del av vård- och omsorgsnämndens budgetdokument *Mål och internbudget 2024*¹² samt *Mål och internbudget 2025*¹³. Budgetdokumenten innehåller kortfattade kommentarer rörande statsbidrag, bland annat framgår det av budgeten för 2025 att nämnden har mottagit ett ökat antal statsbidrag under pandemiåren men att det i dagsläget inte är klart exakt vilka bidrag som kommer att kunna sökas under år 2025. Vi konstaterar att budgetdokumenten inte innehåller någon närmare analys över vilka statliga eller andra bidrag som verksamheterna kan söka och som kommer att sökas, vilket avviker från framtagna kommungemensamma budgetanvisningar som beskrivits tidigare i denna revisionsfråga.

Iakttagelser vid intervjuer på förvaltningsnivå

De intervjuade upplever att ansvarsfördelningen kring hantering och redovisning av statsbidrag i huvudsak är tydlig. Det finns ett tydligt uttalat ansvar gällande hantering och redovisning av statsbidrag som åligger respektive nämnd och förvaltning. I riktlinjer för budgetansvar, attest, redovisning och intern kontroll finns det tydliggjort att statsbidrag över ett visst prisbasbelopp även ska rapporteras till kommunstyrelsen för godkännande. Ansvaret kring verksamhetsmässig och bokföringsmässig redovisning ligger på förvaltningarna, där den centrala ekonomiavdelningen upprättar anvisningar för delårsbokslut och årsbokslut som inkluderar instruktioner kring redovisning av statsbidrag.

Från verksamhetsföreträdare på kommunstyrelseförvaltningen anses det däremot finnas ett behov av mer samordning mellan nämnder och förvaltningar särskilt rörande statsbidrag som berör flera förvaltningar. Behovet av mer samordning beskrivs bero på de händelser kring tidigare felaktig hantering av statsbidrag inom kommunen som har

¹¹ Antagen av vård- och omsorgsnämnden 2022-06-13, gällande från 2022-07-01

¹² Antagen av vård- och omsorgsnämnden 2024-01-26

¹³ Antagen av vård- och omsorgsnämnden 2025-02-10

aktualiserats de senaste åren. Under våren 2025 har kommunen inrättat en ny funktion i form av samordnare för statsstöd med ansvar för översyn och kartläggning av nuvarande rutiner i syfte att upprätta styrdokument och rutiner för att utveckla samordningen av statsbidrag inom kommunen. Arbetet beskrivs även omfatta framtagande av gemensamma anvisningar och översyn av styrelsens och nämndernas delegationsordningar. Vi har inom ramen för granskningen tagit del av utkast till såväl riktlinjer som anvisningar och enligt uppgift ska fortsatt beredning av dokumenten ske internt innan styrdokumentet går vidare för beslut. Utkasten erhöles i början av september 2025.

Av intervju svar framgår att en ökad samverkan inte innebär någon förändring i ansvaret att söka och återrapportera statsbidrag som även framöver kommer att åligga respektive förvaltning. Behovet av samordning rörande statsbidrag framhålls även av verksamhetsföreträdare från utbildningsförvaltningen. Inom kommunstyrelseförvaltningen anges att ansvaret kring ansökan och återrapportering av statsbidrag är fördelat bland flera olika tjänstepersoner inom förvaltningen. Vidare förekommer det ett antal statsbidrag där flera förvaltningar är inblandade, exempelvis statsbidrag rörande psykisk hälsa. Därav anges det vara önskvärt från andra förvaltningar att kommunstyrelseförvaltningen håller ihop dessa statsbidrag än att ansvaret ligger på respektive förvaltning.

Kompetensen rörande hantering och redovisning av statsbidrag beskrivs variera mellan olika verksamheter. Utbildningsnämnden samt vård- och omsorgsnämnden är några av de nämnder som erhåller volymmässigt stora statsbidrag årligen, vilket innebär att deras förvaltningar uppges ha god kunskap och rutiner för ansökan och återredovisning jämfört med de förvaltningar som har få statsbidrag. Ett generellt område som beskrivs behöva stärkas upp är den bokföringsmässiga redovisningen.

Inom utbildningsförvaltningen anges att det finns tydliga roller och där varje roll ansvarar för omvärldsbevakning och för att hålla sig uppdaterad kring förändringar i direktiv rörande de statsbidrag som nämnden har erhållit.

Inom vård- och omsorgsförvaltningen anges att det sker löpande avstämningar av statsbidrag med förvaltningsledningen, vilket bidrar till att en tydlig och fungerande ansvarsfördelning och till att upprätthålla god kompetens kring varje statsbidrag.

Bedömning

Finns det en tydlig ansvarsfördelning och delegering gällande hantering och redovisning av statsbidrag?

Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden **Ja.**

Bedömning för kommunstyrelsen och granskade nämnder

Vi bedömer att det i huvudsak finns en tydlig ansvarsfördelning och delegering gällande hantering och redovisning av statsbidrag som är ålagt nämnderna. Bedömningen baseras på kommunfullmäktiges fastställda generella riktlinjer för bland annat redovisning och intern kontroll som gäller för alla nämnder, vilket innebär att varje nämnd ansvarar för att skapa och dokumentera rutiner för ansökan och dokumentation av statsbidrag.

Nämnderna är vidare skyldiga att känna till tillgängliga specialdestinerade bidrag och bedöma lämpligheten i att söka dessa, samt redovisa användningen av bidragen på ett ändamålsenligt sätt.

Vi ser positivt på det arbete kring översyn och kartläggning av hantering och redovisning av statsbidrag som pågår i syfte att utveckla samordning av statsbidrag inom kommunen. Vi bedömer det vara av vikt att det föreligger god samordning kring de statsbidrag som berör flera nämnders verksamheter, vilket också minskar risken för personberoende inom en viss förvaltning eller verksamhet.

Vidare bedömer vi att det är en brist att *Mål och internbudget 2025* för samtliga revisionsobjekt inte innehåller någon analys över vilka statliga eller andra bidrag som verksamheterna kan söka och som kommer att sökas, vilket avviker från framtagna kommungemensamma budgetanvisningar.

Bedömning för kommunstyrelsen specifikt

Bedömningen för kommunstyrelsen baseras även på att det finns en tydlig och formell gränsdragning mellan ansvar och delegering för hantering och redovisning av statsbidrag inom styrelsens verksamhetsområde.

Bedömning för utbildningsnämnden specifikt

Bedömningen för utbildningsnämnden baseras även på att det finns en tydlig och formell gränsdragning mellan ansvar och delegering för hantering och redovisning av statsbidrag inom nämndens verksamhetsområde. Vi konstaterar att nämndens reglemente saknar specifika bestämmelser för uppföljning av verksamheten som kan vara avgörande för att stärka ansvarsutkrävande och transparens inom förvaltningen.

Bedömning för vård- och omsorgsnämnden specifikt

Bedömningen för vård- och omsorgsnämnden baseras även på att det i huvudsak finns en tydlig och formell gränsdragning mellan ansvar och delegering för hantering och redovisning av statsbidrag inom nämndens verksamhetsområde. En osäkerhetsfaktor som uppmärksammas i granskningen är att det inte tydligt framgår huruvida beslut om ansökan av statsbidrag som sker på delegation ska tas av en enskild eller samtliga tre beslutade delegater. Vi konstaterar att det finns ett arbetssätt där endast en person beslutar om ansökningar trots avsaknad av formell tydlighet.

Rutiner för ansökningar

Revisionsfråga 2: Finns tillförlitliga och säkra rutiner för ansökningar av statsbidrag?

lakttagelser

Kommunstyrelsen

Som redogjorts för under revisionsfråga 1 ansvarar nämnderna, enligt fastställda *Riktlinjer för budgetansvar, attest, redovisning och intern kontroll*, för att inom sitt verksamhetsområde skapa och dokumentera rutiner för ansökan av externa projektmedel, statsbidrag och övriga bidrag. Inom ramen för granskningen har vi fått information om att kommunstyrelsen saknar aktuella dokumenterade rutiner rörande

hantering av statsbidrag, vilket inkluderar ansökningar. Det anges finnas dokumentation upprättad långt tillbaka men som inte utgör underlag som stöd i arbetet.

Vid intervju med en av verksamhetsföreträdarna för kommunstyrelseförvaltningen anges att det finns en dokumenterad rutin framtagen för ett specifikt statsbidrag. Dokumentet *Statsbidrag - Psykisk hälsa och suicidprevention 2024* omfattar en beskrivning av hantering av statsbidraget under perioden juni 2024 - januari 2025, däremot noterar granskningen att dokumentet inte omfattar några rutiner för ansökan av statsbidraget.

Enligt uppgift påbörjades ansökningsprocessen gällande ovanstående specifika statsbidrag (*Psykisk hälsa och suicidprevention 2024*) utifrån den årliga överenskommelsen mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). När regeringsbeslutet kom i januari 2025, meddelades de övergripande ramarna och fokusområdena för bidragen till kommunens förvaltningar. Förvaltningarna uppmanades att planera sina behov och ansöka om medel internt utifrån de presenterade ramarna. För år 2025 fick alla förvaltningar möjlighet att fritt föreslå summor och aktiviteter inom de givna ramarna utan behov av intern selektering, eftersom det enligt uppgift fanns tillräckligt med tilldelade statsbidrag för att täcka behoven. När ansökningarna från förvaltningarna var insamlade, sammanställdes de i en tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen för beslut. Enligt uppgift omfattade tjänsteskrivelsen rörande psykisk hälsa och suicidprevention 2024, som gick till kommunstyrelsen, en beskrivning om vad som ska rekvireras och hur bidraget ska fördelas.

De intervjuade uppger att efter kommunstyrelsens beslut rekvireras statsbidrag från exempelvis Kammarkollegiet av enhetschefen. Statsbidrag som erhålls via Storstockholm hanteras däremot genom fakturering.

Ekonomiavdelningen kan bistå med ekonomiska beräkningar i samband med ansökningar av statsbidrag men beräkningarna utförs vanligtvis av förvaltningarna. Exempelvis bistår ekonomiavdelningen med fördelning av personalkostnader. Det anges inte finnas någon upprättad rutin för hur beräkningarna ska upprättas och dokumenteras.

Utbildningsnämnden

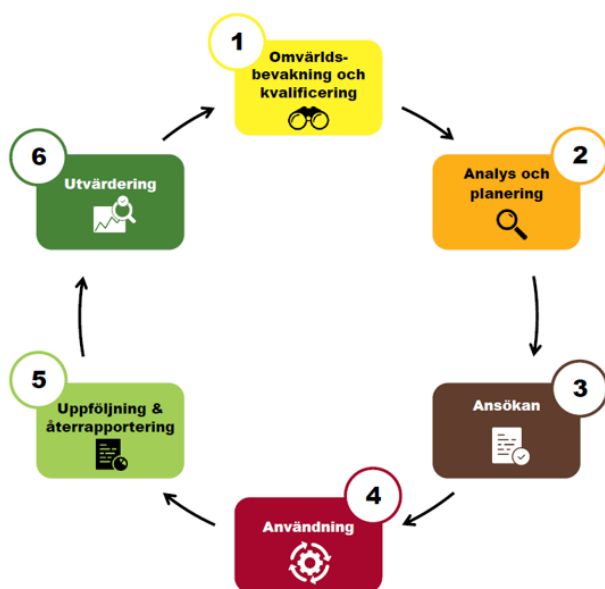
Inom ramen för granskningen har vi tagit del av dokumentet *Statsbidragsprocessen Botkyrka kommun Utbildningsförvaltningen*. Dokumentet omfattar en processkarta där statsbidragsprocessen är indelad i sex delprocesser. För varje delprocess finns en beskrivning av syfte och omfattning samt en checklista. Dokumentet omfattar även en förteckning över vilka verksamheter och roller som medverkar i processen. Processkartan har tagits fram med hjälp av en konsult och enligt uppgift syftar dokumentet till att tydliggöra ansvarsfördelning mellan verksamheten och ekonomiavdelningen. Enligt uppgift är dokumentet inte fastställt av nämnden utan utgör en framtagen rutin på förvaltningsnivå.

Processkartan gör gällande att den beskrivna statsbidragsprocessen innefattar riktade statsbidrag från Skolverket. Utöver statsbidrag från Skolverket finns ett antal andra statsbidrag, bland annat från Migrationsverket, Jordbruksverket och Kulturrådet, som även bör kunna följa relevanta delar av den beskrivna processen. Vissa bidrag ansvarar

kommunstyrelseförvaltningen för och omfattar statsbidrag för finskt förvaltningsområde samt sociala insatser i utsatta områden.

Statsbidragsprocessen för utbildningsförvaltningen finns illustrerad i figur 1 nedan.

Figur 1. Statsbidragsprocessens sex delprocesser, hämtad ur dokumentet Statsbidragsprocessen Botkyrka kommun Utbildningsförvaltningen.

Av processbeskrivningen framgår syfte och omfattning, en checklista samt ett antal tillhörande aktiviteter för varje delprocess. Delprocess 1-3, som omfattar omvärldsbevakning och kvalificering, analys och planering samt ansökan, beskrivs närmare nedan.

Omvärldsbevakning och kvalificering (1)

Syftet med delprocessen är att bevaka och identifiera statsbidrag samt bedöma relevans och koppling till måluppfyllelse. Av processbeskrivningen framgår att beslut om att söka om statsbidrag sker i utbildningsnämnden. Till delprocessen finns även en checklista med fyra punkter omfattande:

- framtagande av övergripande strategisk inriktning,
- framtagen analys hur statsbidragen stärker förutsättningar för måluppfyllelse (inkl riskanalys),
- framtaget beslutsunderlag till utbildningsnämnden,
- information om vilka statsbidrag som kan/ska sökas har meddelats

Kopplat till delprocessen finns åtta aktiviteter beskrivna med tillhörande kontrollfrågor och utsedd ansvarig för varje aktivitet. Vidare finns beskrivning om samverkan och olika mötesforum. Forum för möten omfattar bland annat möten för strategisk inriktning och planering och dialogmöten.

Analys och planering (2)

Syftet med delprocessen är att analysera och planera för statsbidragen. Arbetet omfattar att ta fram tid- och kommunikationsplan samt planera för ansökan, användning, utbetalning och återrapportering av statsbidragen. Till delprocessen finns även en checklista med två punkter omfattande:

- framtagna tid- och kommunikationsplan för respektive bidrag,
- framtagna mall för ansökan och återrapportering för respektive bidrag

Kopplat till delprocessen finns tre aktiviteter beskrivna med tillhörande kontrollfrågor och utsedd ansvarig för varje aktivitet. Vidare finns beskrivning om samverkan och olika mötesforum. Forum för möten omfattar bland annat planeringsmöten och dialogmöten.

Ansökan (3)

Syftet med delprocessen är att skicka in ansökan till Skolverket. Till delprocessen finns även en checklista med två punkter omfattande:

- statsbidragsansökningar inskickade till Skolverket
- kontrollerat för eventuella behov av kompletteringar/korrigeringar

Kopplat till delprocessen finns två aktiviteter beskrivna med tillhörande kontrollfrågor och utsedd ansvarig för varje aktivitet. Vidare finns beskrivning om samverkan.

Vid intervju med verksamhetsföreträdare från utbildningsförvaltningen anges att den dokumenterade processkartan är tydlig och ger bra stöd i arbetet med ansökningar om statsbidrag från Skolverket. Förvaltningens statsbidragssamordnare handhar hela ansökningsprocessen med stöd från andra medarbetare. Enligt uppgift sker en kontinuerlig omvärldsbevakning som intensifieras runt december. Denna bevakning involverar att läsa på förordningar och Skolverkets riktlinjer för att identifiera förändringar och potentiella krav. Inför kommande ansökningsprocess erhåller cheferna i förvaltningen relevant information om aktuella statsbidrag via ett chefsbrev. Cheferna ska enligt uppgift inkomma med sina ansökningar som utgör underlag till huvudmannens ansökan till Skolverket.

Inom organisationen används en Teams-mapp för varje statsbidrag, där information om varje statsbidrag samlas. Därtill upprättas även en statsbidragsskalender för varje år som innehåller information om aktuella statsbidrag, projektnummer, datum för när ansökan och återredovisning senast ska ske. Granskningen noterar att det inte går att utläsa av statsbidragsskalendern att ansökan blivit inskickad.

Av intervjusvar framkommer att vid nämndsmötet i december varje år finns ett ärende där alla statsbidrag som utbildningsförvaltningen planerar att ansöka om kommande räkenskapsår. På så sätt erhåller nämnden en sammantagen redovisning och struktur vilket anges skapa effektivitet och en god kontroll över nämndens statsbidrag. Utifrån utbildningsnämndens beslut om statsbidrag från Skolverket utförs rekvisering av statsbidrag av förvaltningens statsbidragssamordnare. Utöver det årliga ärendet i nämnden anges att eventuella tillkommande statsbidrag över 1 mnkr hanteras i nämnden löpande under året.

Vid intervju beskrivs att ansökan av Erasmus-projekt hanteras av verksamheten själva med kontakt med ekonomiavdelningen. Ansökningar till Migrationsverket hanteras av en administrativ samordnare och ansökningar till Kulturrådet hanteras av samordnare inom kultur- och fritidsförvaltningen.

Vård- och omsorgsnämnden

Inom ramen för granskningen har vi tagit del av dokumentet *Riktlinje Hantering av statsbidrag*¹⁴. Syftet med riktlinjen är att förtydliga hanteringen av statsbidrag och omfattar förtydligande av såväl ansvarsfördelningen som processen från inventering av bidrag till återrapportering.

Riktlinjerna omfattar definition av innebörden av statsbidrag, roller och ansvar samt beskrivning av processen. Av riktlinjerna görs gällande att det föreligger tre typer av statsbidrag:

- Statsbidrag som inte resulterar i en varaktigt ökad nettokostnad för kommunen för en befintlig verksamhet
- Statsbidrag som resulterar i varaktigt ökade nettokostnader eller start av en ny verksamhet
- Riktat statsbidrag som klassas som generellt statsbidrag för satsning inom ett specifikt verksamhetsområde

För statsbidrag som inte resulterar i en varaktigt ökad nettokostnad görs gällande att en ansökan förutsätter att det inte innebär en permanent kostnadsökning för kommunen. Vid ansökan ska en analys göras för att säkerställa att kommunens nettokostnader inte ökar efter bidragstidens slut. Denna analys ska göras av sökande chef.

För statsbidrag som resulterar i varaktigt ökade nettokostnader görs gällande att det krävs ett politiskt beslut för att söka dessa bidrag och frågan om finansieringen måste lyftas i kommunens budgetprocess. Ansökan av denna typ av statsbidrag behöver föregås av en analys över hur stor påverkan den nya eller ofinansierade verksamheten har på kommunens ekonomi och om verksamheten kan rymmas inom befintlig budget. Om så inte är fallet ska beslut om att söka statsbidrag tas av kommunstyrelsen. Denna analys ska göras av sökande chef. Granskningen noterar att det inte finns några särskilda bestämmelser i nämndens delegationsordning rörande statsbidrag som resulterar i varaktigt ökade nettokostnader.

Processen rörande hantering av statsbidrag är indelad i sex olika steg och finns illustrerad i figur 2 på nästa sida.

¹⁴ Upprättad av vård- och omsorgsförvaltningen 2024-03-01, antagen av vård- och omsorgsnämnden 2025-04-28

Figur 2. Beskrivning av processen från inventering till återrapportering av bidrag, hämtad ur dokumentet Riktlinje Hantering av statsbidrag.

Av processbeskrivningen framgår att utvecklingsledare (steg 1) ansvarar för att se över vilka statsbidrag som finns att ansöka och vilka verksamheter de riktas till. Detta sker vanligtvis under hösten. Utvecklingsledaren ansvarar för att presentera information om dessa statsbidrag till förvaltningen. Därefter sker inventering av behov (steg 2) utifrån förvaltningsledningens identifierade väsentliga områden. Av dokumentet framgår att dessa områden har tagits fram och beskrivits i samband med yttrandet till Mål och budget.

Nästa steg i processen (steg 3) innebär att förvaltningsledningen går igenom tillgängliga statsbidrag och fattar sedan beslut om vilka som ska sökas. I riktlinjerna hänvisas till bestämmelserna i nämndens delegationsordning kring de beloppsgränser som fastställts gällande beslut om ansökan. Granskningen noterar att angivna beloppsgränser är överensstämmande med fastställda beloppsgränser i delegationsordningen, som har beskrivits tidigare i detta avsnitt.

I processen kring ansökan av statsbidrag finns även tydliggjort att Socialstyrelsen har en e-tjänst som används för att söka och rekvirera statsbidrag. E-tjänsten kräver ett godkänt ombud. Av intervjusvar utgörs ombud av särskilt utsedda representanter i förvaltningen, vilka är omsorgschef och utvecklingsledarna i kvalitetsteamet.

Vid intervju med verksamhetsföreträdare från vård- och omsorgsförvaltningen anges att den fastställda riktlinjen för hantering av statsbidrag innehåller detaljerade rutinbeskrivningar för hantering av olika typer av statsbidrag. Riktlinjen har reviderats för att säkerställa tydlighet och förståelse bland alla involverade parter i processen. Processen initieras varje år med att förvaltningsledning och chefer identifierar möjliga statsbidrag och skapar en bruttolista vilken utvärderas för genomförbarhet och utifrån behov och prioriterade områden. Förslag på vilka bidrag som ska sökas och hur de ska fördelas till brukare och externa utförare tas fram i form av tjänsteskrivelser.

Enligt uppgift från de intervjuade hanteras alla statsbidrag av nämnden i ett ärende utifrån upprättad tjänsteskrivelse från förvaltningen. Syftet anges vara att ge nämnden en helhet över aktuella statsbidrag. Det innebär i sin tur att alla beslut om statsbidrag tas av nämnden och inte på delegation. Enligt uppgift följs inte det som är fastställt i delegationsordningen i och med att alla beslut om statsbidrag tas av nämnden. Utöver det årliga ärendet i nämnden hanteras eventuella tillkommande statsbidrag i nämnden löpande under året. Ansökan om statsbidrag sker efter beslut hos nämnd. Information om ansökningar och beslut samlas och följs upp i ledningssystemet Stratsys, där dokumentation för varje bidrag hanteras. Återrapportering kring gjorda ansökningar till förvaltningsledningen sker 6 gånger/år.

Av riktlinjer för hantering av statsbidrag framgår att ansökan ska föregås av analys av det specifika statsbidraget för att säkerställa att kommunens nettokostnader inte ökar efter bidragstidens slut. Enligt intervjusvar finns det ingen framtagen struktur med rutiner hur analys av statsbidrag ska dokumenteras innan ansökan sker.

Bedömning

Finns tillförlitliga och säkra rutiner för ansökningar av statsbidrag?

Kommunstyrelsen **Nej.**

Bedömningen baseras på att kommunstyrelsen inte har upprättat förvaltningsgemensamma rutiner för ansökan av statsbidrag, vilket bedöms vara en avvikelse mot fullmäktiges riktlinjer för budgetansvar, attest, redovisning och intern kontroll.

Inom ramen för granskningen har vi tagit del av dokumentation rörande ett specifikt statsbidrag 2024 som påvisar att det föreligger ett arbetssätt kring ansökan av statsbidrag men dokumentet utgör inga formella rutiner för hur ansökningar av olika statsbidrag ska genomföras. Dokumenterade och fastställda rutiner bedömer vi kunna utgöra ett stöd för förvaltningen i ansökningsprocessen och säkerställa en likvärdig hantering av alla statsbidrag. Vi bedömer det vara av vikt att dokumenterade rutiner innehåller en tydlig ansvarsfördelning samt beskrivningar kring vilka kontroller som ska göras och hur dessa ska dokumenteras.

Utbildningsnämnden **Delvis.**

Bedömningen baseras på att det på förvaltningsnivå finns strukturerade rutiner i form av en processkarta för statsbidragsprocessen som omfattar ansökan av statsbidrag från Skolverket. Framtagna rutiner har en särskild betoning på omvärldsbevakning, digitalisering och tydlig kommunikation för att säkerställa en systematisk och effektiv ansökningsprocess.

Vi konstaterar däremot att det inte finns tydligt upprättade rutiner som omfattar statsbidrag från andra bidragsgivare, även om det av processkartan framgår att delar av processen är relevant för andra typer av statsbidrag.

Vård- och omsorgsnämnden **Ja.**

Bedömningen baseras på att vård- och omsorgsnämnden har strukturerade rutiner på plats för ansökan av statsbidrag som inkluderar tydliga steg kring inventering av statsbidrag och behov samt fördelning av ansvar.

Vi konstaterar däremot att det föreligger en diskrepans mellan nämndens delegationsordning och processen kring ansökan av statsbidrag. Som framgår av revisionsfråga 1 har utsedda chefer i förvaltningen delegation att besluta om att ansöka om statsbidrag upp till 10 prisbasbelopp, medan det i granskningen framkommit att alla beslut om statsbidrag tas av nämnden. Samtidigt noterar vi att storleken på i princip alla erhållna statsbidrag 2024 och 2025 överstiger 10 prisbasbelopp, vilket kan förklara att

nämnden fattat samtliga beslut. Vidare konstaterar vi att det saknas rutiner för hur analys av statsbidrag i enlighet med riktlinjerna ska dokumenteras.

Rutiner för uppföljning och rapportering

Revisionsfråga 3: Finns tillförlitliga och säkra rutiner för uppföljning och rapportering av använt bidrag till berörd förvaltning/nämnd?

lakttagelser

Kommunstyrelsen

Uppföljning och rapportering inom förvaltningen

Som beskrivits tidigare i rapporten (revisionsfråga 2, sid 11) saknar kommunstyrelsen aktuella dokumenterade rutiner rörande hantering av statsbidrag.

Däremot finns ett dokument framtaget för ett specifikt statsbidrag, *Statsbidrag - Psykisk hälsa och suicidprevention 2024* som bland annat omfattar information rörande månadsvisa avstämningar utifrån bokförda kostnader och beviljade medel. Av dokumentet framgår att jämförelse av bokförda kostnader och fakturor har skett mot framtagna handlingsplan för statsbidraget. Ansvarig samordnare har varit sammankallande till dessa avstämningsmöten. Uppföljning med kultur- och fritidsförvaltningen, vård- och omsorgsförvaltningen och socialförvaltningen beskrivs av dokumentet ha skett vid två tillfällen under hösten 2024.

Vid intervju med verksamhetsföreträdare beskrivs att bokföring av kommunstyrelsens statsbidrag sker med hjälp av projektkoder, vilket möjliggör spårbarhet av såväl intäkter i form av beviljat statsbidrag som av kostnader. För statsbidrag som sträcker sig över flera år skapas en ny projektkod för varje år för bättre spårbarhet.

I samband med att ett, för kommunstyrelsens verksamheter, beviljat statsbidrag utbetalas till kommunen bokförs statsbidraget på ett balanskonto och intäktsredovisning sker i takt med att aktiviteter genomförs och kostnader uppstår. Även kostnader som uppkommit i samband med genomförda aktiviteter som är kopplade till statsbidraget bokförs på projektkoden. I lönesystemet finns inlagda procentsatser avseende hur stor del av anställdas tid som ska fördelas på projektet för det aktuella statsbidraget. Denna fördelning omfattar enligt uppgift såväl lönekostnader som PO-pålägg och bokförs månadsvis i samband med lönekörningen. Varje månad sker en uppföljning av projektredovisningen för att säkerställa korrekt hantering och redovisning av erhållet statsbidrag.

Av kommunfullmäktiges fastställda *Riktlinjer för budgetansvar, attest, redovisning och intern kontroll* framgår att alla nämnder ansvarar för att ha en samlad dokumentation över alla ansökningar inom sitt verksamhetsområde under året. Vi har inom ramen för granskningen efterfrågat och erhållit en sammanställning över kommunstyrelsens erhållna statsbidrag för 2024 respektive 2025, som återfinns i bilaga 1.

Uppföljning och rapportering till nämnd

Som beskrivits ovan saknar kommunstyrelsen aktuella dokumenterade rutiner rörande hantering av statsbidrag.

Av dokumentet framtaget för ett specifikt statsbidrag, *Statsbidrag - Psykisk hälsa och suicidprevention 2024* framgår ingen information huruvida rapportering av statsbidraget har skett till kommunstyrelsen. Vid intervju med verksamhetsföreträdare framgår att rapportering av detta statsbidrag har skett i form av ett anmälningsärende till kommunstyrelsen i mars 2025¹⁵.

Utbildningsnämnden

Som beskrivits tidigare i rapporten (revisionsfråga 2, sid 12) finns en dokumenterad beskrivning av statsbidragsprocessen gällande statsbidrag från Skolverket. Processen är indelad i sex delprocesser och finns illustrerad i figur 1 (se sid 13).

Av processbeskrivningen framgår syfte och omfattning, en checklista samt ett antal tillhörande aktiviteter för varje delprocess. Delprocess 5 och 6 omfattar uppföljning och återrapportering samt utvärdering inom förvaltningen och till nämnden, och beskrivs närmare nedan.

Uppföljning och rapportering inom förvaltningen

Uppföljning och återrapportering (5)

Syftet med delprocessen omfattar återrapportering till Skolverket, analys av bidrag till måluppfyllelse och effekt samt kommunikation av resultat och slutsatser. Till delprocessen finns även en checklista med tre punkter omfattande:

- återrapporteringar till Skolverket inskickade,
- uppföljning har gjorts av måluppfyllelse och statsbidragens effekt,
- statsbidragens betydelse för måluppfyllelse är kommunicerad

Kopplat till delprocessen finns fyra aktiviteter beskrivna med tillhörande kontrollfrågor och utsedd ansvarig för varje aktivitet. Vidare finns beskrivning om samverkan och olika informationsforum. Informationsforum omfattar skolledarforum, intranät, beredning och på kommunens webbplats.

Granskningen noterar dock att det inte tydligt framgår hur ofta och på vilket sätt uppföljning och rapportering ska ske inom förvaltningen.

Utvärdering (6)

Syftet med delprocessen omfattar lärande och förbättring av processen. Till delprocessen finns även en checklista med en punkt omfattande:

- processkartan är uppdaterad efter utvärderingen,

¹⁵ Kommunstyrelsen 2025-03-10 § 48

Kopplat till delprocessen finns två aktiviteter beskrivna med tillhörande kontrollfrågor och utsedd ansvarig för varje aktivitet. Vidare finns beskrivning om samverkan och olika informationsforum i form av mail och gemensam Teams-mapp.

Vid genomgång med verksamhetsföreträdare rörande rutiner för uppföljning och rapportering av statsbidrag bekräftas att verksamheten följer upprättad processkarta. Enligt uppgift sker en genomgång av upprättad processkarta i samband med att nya medarbetare börjar, i syfte att stämma av arbetssättet kring hantering av statsbidrag. Enligt uppgift har detta inte föranlett några förändringar eller uppdateringar av processen.

Bokföring av utbildningsnämndens statsbidrag anges ske med hjälp av projektkoder, vilket möjliggör spårbarhet och utgör ett bra stöd för uppföljning av hur statsbidraget har använts. Det är redovisningsekonomernas ansvar att lägga upp nya projektkoder. Enligt uppgift byter förvaltningen projektkoder för statsbidragen varje år men de intervjuade påtar att det föreligger svårighet att i lönesystemet byta projektkod.

I samband med att ett, för utbildningsnämndens verksamheter, beviljat statsbidrag utbetalas till kommunen bokförs statsbidraget på ett balanskonto och intäktsredovisning sker i takt med att aktiviteter genomförs och kostnader uppstår. Vid beräkning och fördelning av personalkostnader på projektkoden följer förvaltningen Skolverkets beräkning och framtagna schabloner. Därtill finns en uppräknad schablon för pensionskostnader.

Av kommunfullmäktiges fastställda *Riktlinjer för budgetansvar, attest, redovisning och intern kontroll* framgår att alla nämnder ansvarar för att ha en samlad dokumentation över alla ansökningar inom sitt verksamhetsområde under året. Vi har inom ramen för granskningen efterfrågat och erhållit en sammanställning över utbildningsnämndens erhållna statsbidrag för 2024 respektive 2025, som återfinns i bilaga 2.

Uppföljning och rapportering till nämnd

Uppföljning och återrapportering (5)

Syftet med delprocessen har beskrivits i föregående avsnitt. Av processbeskrivningen framgår bland annat att utbildningsnämnden ska informeras om resultatet av statsbidragen. Granskningen noterar dock att det inte tydligt framgår hur ofta nämnden ska informeras och om det ska ske muntligt eller skriftligt.

Vård- och omsorgsnämnden

Som beskrivits tidigare i rapporten (revisionsfråga 2, sid 15) omfattar nämndens riktlinje för hantering av statsbidrag en processbeskrivning rörande hantering av statsbidrag. Processen är indelad i sex olika steg och finns illustrerad i figur 2 (se sid 16). Steg 5 och 6 omfattar uppföljning och återrapportering inom förvaltningen och till nämnd och beskrivs närmare nedan.

Uppföljning och rapportering inom förvaltningen

Steg 5 i processen omfattar genomförande och uppföljning. Av riktlinjen framgår att utvecklingsledare tillsammans med ekonomi lägger upp en plan för att kunna följa årets sökta bidrag. Planen tas fram när första bidraget beviljats och därefter löpande. Vidare

framgår att utvecklingsledare stämmer av månadsvis med ansvarig ekonom och ansvarig från HR-funktionen. Utvecklingsledaren har även till uppgift att stämma av med förvaltningsledningen sex gånger per år. Utvecklingsledare ansvarar för att ta fram underlag för hur förvaltningen ligger till ekonomiskt med statsbidrag som sedan utgör underlag till prognosdialoger som sker månadsvis.

Det går även att utläsa att i samband med delårsuppföljningar sker uppföljning och redovisning av varje satsning i Stratsys. Ansvar för uppföljningen åligger omsorgschef och myndighetschef med stöd av HR-chef, kvalitetschef och ekonomichef.

Vid intervju med verksamhetsföreträdare beskrivs att bokföring av vård- och omsorgsnämndens statsbidrag sker med hjälp av projektkoder. Samma projektkod används för de statsbidrag som är återkommande över flera år. För att möjliggöra uppföljning av statsbidragen skapas ett separat excelark, med anledning av att det är svårare att utgå från bokföringen. De intervjuade påtalar att nämnden bara har 1-åriga statsbidrag och att det föreligger god medvetenhet om de statsbidrag som ska återbetalas. Enligt uppgift kommer förvaltningen att göra en översyn av nuvarande redovisning av statsbidrag för att utvärdera behovet av att nya projektkoder skapas årligen för bättre kontroll och uppföljning. I sakgranskning framkommer att det innebär en ökad administration och att det kan påverka andra förvaltningar eftersom hantering av många statsbidrag sker gemensamt.

I samband med att ett, för vård- och omsorgsnämndens verksamheter, beviljat statsbidrag utbetalas till kommunen bokförs statsbidraget på ett balanskonto och intäktsredovisning sker i takt med att aktiviteter genomförs och kostnader uppstår. Även kostnader som uppkommit i samband med genomförda aktiviteter som är kopplade till statsbidraget bokförs på projektkoden. Kostnader avser främst personalkostnader samt kostnader för externa platser. Kostnader för externa platser uppstår antingen genom att de externa utförarna skickar fakturor eller genom att förvaltningen gör utbetalningar utifrån fastställda fördelningsnycklar. I samband med att dessa kostnader uppstår bokförs motsvarande intäkt på projektet och balanskontot för statsbidraget minskas. Personalkostnader avser främst timlönekostnader för utbildningar och bokförs på projektkod utifrån deltagarlistor som är framtagna av utbildningsansvarig. Uppbokningen sker utifrån en snittlönekostnad per timme.

Varje månad sker en uppföljning av upprättat excelark för att säkerställa korrekt redovisning av erhållet statsbidrag. Enligt uppgift föreligger det mycket personalkostnader kopplat till statsbidraget äldreomsorgslyftet. Med anledning därav finns det en person inom HR som ansvarar för uppföljning av den personal som är berättigad till utbildning via äldreomsorgslyftet. Excelarket är gemensamt för både ekonomi och verksamhet. I excelarket läggs även in planerade aktiviteter vilket underlättar vid uppföljning av bokförda kostnader på projektkoden.

Av kommunfullmäktiges fastställda *Riktlinjer för budgetansvar, attest, redovisning och intern kontroll* framgår att alla nämnder ansvarar för att ha en samlad dokumentation över alla ansökningar inom sitt verksamhetsområde under året. Vi har inom ramen för

granskningen efterfrågat och erhållit en sammanställning över vård- och omsorgsnämndens erhållna statsbidrag för 2024 och 2025, som återfinns i bilaga 3.

Uppföljning och rapportering till nämnd

Steg 6 i processen omfattar återrapportering. Ansvar för återrapportering till nämnd åligger utvecklingsledare tillsammans med förvaltningsledningen. Återrapportering till nämnd sker i verksamhetsberättelsen.

Den dokumenterade statsbidragsprocessen gör gällande vikten av att återrapporteringen omfattar en redovisning vad bidraget har gett för effekt.

Vid genomgång med verksamhetsföreträdare rörande rutiner för uppföljning och rapportering av statsbidrag framkommer att rapportering av statsbidrag till nämnd endast sker i samband med den årliga verksamhetsberättelsen. Rapporteringen omfattar hur mycket medel som har beviljats för respektive statsbidrag, vad statsbidragen har använts till och hur mycket medel som blev över samt orsaken till dessa oanvända medel. Vidare framkommer att nämnden har efterfrågat att rapportering av statsbidrag även ska ske under hösten och enligt uppgift är det något som kommer att ske första gången från hösten 2025.

Bedömning

Finns tillförlitliga och säkra rutiner för uppföljning och rapportering av använt bidrag till berörd förvaltning/nämnd?

Kommunstyrelsen **Nej.**

Bedömningen baseras på att kommunstyrelsen inte har upprättat förvaltningsgemensamma rutiner för hantering av statsbidrag som inkluderar uppföljning och rapportering till berörd förvaltning och nämnd. Inom ramen för granskningen har vi tagit del av dokumentation rörande ett specifikt statsbidrag 2024 som påvisar att det föreligger ett arbetssätt kring uppföljning och rapportering av statsbidrag med fokus på korrekt redovisning av intäkter och kostnader. Däremot utgör dokumentet ingen formell rutin för hur uppföljning och rapportering av olika statsbidrag ska ske till berörd förvaltning och nämnd.

Dokumenterade rutiner bedömer vi kunna utgöra ett stöd för förvaltningen i uppföljnings- och rapporteringsprocessen och säkerställa en likvärdig hantering av alla statsbidrag. Vi bedömer det vara av vikt att dokumenterade rutiner innehåller en tydlig ansvarsfördelning samt beskrivningar kring vilka kontroller som ska göras och hur dessa ska dokumenteras. Dokumenterade rutiner minskar även personberoende.

Utbildningsnämnden **Delvis.**

Bedömningen baseras på att det på förvaltningsnivå finns strukturerade rutiner i form av en processkarta för statsbidragsprocessen som omfattar uppföljning och rapportering av statsbidrag från Skolverket. En brist som noteras är att framtagna rutiner saknar bestämmelser rörande hur ofta och på vilket sätt uppföljning och rapportering inom

förvaltningen ska ske, samt bestämmelser hur ofta rapportering till nämnden ska ske och på vilket sätt.

Vi konstaterar vidare att det inte finns tydligt upprättade rutiner som omfattar statsbidrag från andra bidragsgivare, även om det av processkartan framgår att delar av processen är relevant för andra typer av statsbidrag.

Vård- och omsorgsnämnden **Ja.**

Bedömningen baseras på att vård- och omsorgsnämnden har strukturerade rutiner som omfattar löpande uppföljning av beviljade statsbidrag inom förvaltningen samt återrapportering till nämnd.

Återrapportering/redovisning till staten

Revisionsfråga 4: Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/redovisning till staten av riktade statsbidrag?

lakttagelser

Kommunstyrelsen

Som beskrivits tidigare i rapporten (revisionsfråga 2, sid 11) saknar kommunstyrelsen aktuella dokumenterade rutiner rörande hantering av statsbidrag.

Däremot finns ett dokument framtaget för ett specifikt statsbidrag, *Statsbidrag - Psykisk hälsa och suicidprevention 2024* som bland annat innehåller information rörande återrapportering av statsbidraget till bidragsgivarna. Av dokumentet framgår att återrapportering av statsbidraget har skett dels till Storstockholm dels till Socialstyrelsen. Underlag till återrapporteringen baserades på mallar med skriftliga beskrivningar av utförda aktiviteter samt hur stor del av medlen som har nyttats av respektive förvaltning.

I dokumentet återfinns även en sammanställning av hur stor del av beviljade statsbidrag för år 2024 som ska återbetalas till Storstockholm och Socialstyrelsen. Vid intervju med verksamhetsföreträdare för kommunstyrelseförvaltningen anges anledningen till återbetalningen bero på rekvireringen skedde sent under år 2024, vilket medförde att alla medel inte nyttjades p.g.a. tidsbrist. Enligt uppgift har kommunstyrelseförvaltningen inför år 2025 endast rekvirerat den del av tilldelad pott som förvaltningarna beräknas hinna använda.

Utbildningsnämnden

Som beskrivits tidigare i rapporten (revisionsfråga 2, sid 12) finns en dokumenterad beskrivning av statsbidragsprocessen gällande statsbidrag från Skolverket. Processen är indelad i sex delprocesser och finns illustrerad i figur 1 (se sid 13). En av dessa delprocesser omfattar återrapportering till Skolverket. Information om denna delprocess återfinns under revisionsfråga 3 (se sid 19).

Kopplat till delprocessen finns fyra aktiviteter beskrivna med tillhörande kontrollfrågor och utsedd ansvarig för varje aktivitet. En av dessa aktiviteter omfattar återrapportering till

Skolverket. Ansvarig för återrapporteringen är statsbidragshandläggare på kvalitetsenheten och samverkan ska ske med ekonomienheten.

Vid intervju med verksamhetsföreträdare från utbildningsförvaltningen påtalas vikten av att följa de krav på återrapportering som framgår av Skolverkets hemsida. Det anges vara något som beaktas löpande under året när statsbidraget används av verksamheten. Stöd för återrapportering av ekonomin återfinns genom projektredovisning i ekonomisystemet.

Vård- och omsorgsnämnden

Som beskrivits tidigare i rapporten (revisionsfråga 2, sid 15) omfattar nämndens riktlinje för hantering av statsbidrag en processbeskrivning rörande hantering av statsbidrag. Processen är indelad i sex olika steg och finns illustrerad i figur 2 (se sid 16).

Steg 6 i processen omfattar återrapportering. Ansvar för återrapportering till Socialstyrelsen åligger utvecklingsledare tillsammans med förvaltningsledningen.

Vid intervju med verksamhetsföreträdare från vård- och omsorgsförvaltningen framkommer att omfattning av återrapporteringen till bidragsgivaren varierar mellan olika statsbidrag, men omfattar alltid hur mycket av beviljade statsbidrag som har använts. Återrapporteringen sker utifrån framtagna webbformulär som bidragsgivaren tillhandahåller. Enligt uppgift begär förvaltningen även in återrapportering från externa utförare som utgör underlag inför återrapportering till staten.

Bedömning

Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/redovisning till staten av riktade statsbidrag?

Kommunstyrelsen Nej.

Bedömningen baseras på att kommunstyrelsen inte har upprättat förvaltningsgemensamma rutiner för hantering av statsbidrag som inkluderar återrapportering/redovisning till staten. Inom ramen för granskningen har vi tagit del av dokumentation rörande ett specifikt statsbidrag 2024 som påvisar att det föreligger ett arbetssätt kring återrapportering av statsbidrag till staten men dokumentet utgör inga formella rutiner för hur återrapportering av olika statsbidrag ska genomföras.

Däremot finns instruktioner från respektive bidragsgivare som tydliggör vad som ska redovisas/återrapporteras samt på vilket sätt. Då krav på redovisning/återrapportering varierar mellan bidragsgivare (och ibland även mellan bidrag) behöver dessa beaktas, men samtidigt bedömer vi att styrelsen behöver ha egna dokumenterade rutiner.

Utbildningsnämnden Delvis.

Bedömningen baseras på att det på förvaltningsnivå finns strukturerade rutiner i form av en processkarta för statsbidragsprocessen som omfattar återrapportering till Skolverket. Därtill finns instruktioner från Skolverket som tydliggör vad som ska redovisas/återrapporteras samt på vilket sätt.

Vi konstaterar däremot att det inte finns tydligt upprättade rutiner som omfattar statsbidrag från andra bidragsgivare, även om det av processkartan framgår att delar av processen är relevant för andra typer av statsbidrag. Då krav på redovisning/återrapportering varierar mellan bidragsgivare (och ibland även mellan bidrag) behöver dessa beaktas, och vi bedömer att nämnden behöver ha egna dokumenterade rutiner även för andra typer av statsbidrag.

Vård- och omsorgsnämnden **Ja.**

Bedömningen baseras på att vård- och omsorgsnämnden har strukturerade rutiner på plats för återrapportering av statsbidrag som inkluderar fördelning av ansvar. Därtill finns instruktioner från bidragsgivare som tydliggör vad som ska redovisas/återrapporteras samt på vilket sätt. Då krav på redovisning/återrapportering varierar mellan bidragsgivare (och ibland även mellan bidrag) behöver dessa beaktas vid återrapporteringen.

Efterlevnad av riktlinjer och rutiner

Revisionsfråga 5: Efterlevs riktlinjer och rutiner för ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning till staten?

lakttagelser

Vid intervju med verksamhetsföreträdare för kommunstyrelseförvaltningen framkommer att det inte sker några kommunövergripande kontroller rörande efterlevande av riktlinjer och rutiner rörande ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning till staten. Däremot finns framtagna riktlinjer i form av anvisningar och villkor från bidragsgivare som behöver följas. Vidare påtalas att det kan ställas krav från bidragsgivaren gällande inkommande av underlag och handlingsplaner mm för ett specifikt statsbidrag. Ansvarig samordnare tillser att efterfrågade underlag inkommer till bidragsgivare.

Från utbildningsförvaltningen anges att Skolverkets regler är tydliga och behöver efterlevas. Om det uppstår några funderingar löpande under året tar verksamheten kontakt med Skolverket för att få svar. Inom ramen för granskningen har vi följt upp om regler för övriga bidragsgivare är tydliga men inte erhållit något svar från förvaltningen.

Från vård- och omsorgsförvaltningen anges att förvaltningen följer nämndens fastställda riktlinjer och vid avstämningar med förvaltningsledningen sker kontroll att allt som ska göras har genomförts.

Stickprov av efterlevnad av riktlinjer och rutiner

För att kontrollera efterlevnad av riktlinjer och rutiner för ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning har stickprov utförts. Vi har valt två riktade statsbidrag per nämnd där vi översiktligt granskat beslut, ansökan, uppföljning och återrapportering/redovisning. I tabell 1 på nästa sida återfinns en sammanställning av resultatet av de stickprov som har gjorts.

Tabell 1. Sammanställning av resultatet av utförda sökningar och stickprov.

Statsbidrag	Iakttagelser	Utfall
<i>Kommunstyrelsen</i>		
PH-SSTHLM Suicidprevention (Stor STHLM), 2024	Inga väsentliga avvikelser föreligger.	
Finskt förvaltningsområde (Länsstyrelsen), 2025	Inga väsentliga avvikelser föreligger.	
<i>Utbildningsnämnden</i>		
Karriärvägar (Skolverket), 2024	Väsentliga avvikelser föreligger.	
Maxtaxa (Skolverket), 2025	Inga väsentliga avvikelser föreligger.	
<i>Vård- och omsorgsnämnden</i>		
Äldreomsorgslyftet (Socialstyrelsen), 2024	Inga väsentliga avvikelser föreligger.	
Nya SoL (Socialstyrelsen), 2025	Inga väsentliga avvikelser föreligger.	

Nedan redogörs för de riktade statsbidrag vi stickprovsgranskat för respektive nämnd.

Kommunstyrelsen

För kommunstyrelsen har två stickprov av statsbidrag genomförts. Genomförda stickprov visar på att de minnesanteckningar som upprättas i samband med månadsvisa avstämmningar av statsbidragen utgörs av ekonomisk uppföljning med kommentarer till vissa poster.

I övrigt har inga väsentliga avvikelser noterats avseende ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning. Detaljerade iakttagelser kopplat till respektive bidrag återges i bilaga 4.

Utbildningsnämnden

För utbildningsnämnden har två stickprov av statsbidrag genomförts. Sammantaget visar genomförda stickprov på att:

- samma projektkod används för samma statsbidrag som erhålls under flera år.
- inga kostnader finns bokförda på projektkoden för karriärtjänster 2024. Det anges bero på att lönesystemet inte kan hantera fördelning av personalkostnader på projektet.
- förvaltningen använder sig av en statsbidragskalender men av den framgår inte statsbidrag för Maxtaxa 2025 men den innehåller endast datum för när ansökan senast ska ske. Datum för när uppföljningar och återrapportering till bidragsgivare framgår ej.
- rapportering av statsbidrag till nämnden sker endast i form av anmälningsärenden i de fall återbetalning av statsbidrag är aktuellt. Vi har däremot inte tagit del av någon uppföljning av måluppfyllelse och statsbidragens effekt för 2024 i enlighet med förvaltningens framtagna rutin för statsbidragsprocessen. Vi har inte heller

kunnat utröna huruvida utbildningsnämnden har informerats om resultatet av statsbidragen i enlighet med denna framtagna rutin.

Detaljerade iakttagelser kopplat till respektive bidrag återges i bilaga 5.

Vård- och omsorgsnämnden

För vård- och omsorgsnämnden har två stickprov av statsbidrag genomförts. Genomförda stickprov visar på att samma projektkod används för samma statsbidrag som erhålls under flera år.

I övrigt har inga väsentliga avvikelser noterats avseende ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning. Iakttagelser kopplat till respektive bidrag återges i bilaga 6.

Bedömning

Efterlevs riktlinjer och rutiner för ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning till staten?

Kommunstyrelsen Delvis.

Bedömningen baseras på att kommunstyrelsen inte har upprättat förvaltningsgemensamma rutiner för hantering av statsbidrag som inkluderar riktlinjer och rutiner för ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning till staten. Däremot påvisar genomförda stickprov att det föreligger ett arbetssätt innebärande att kommunstyrelsen är involverad i processen för ansökan/rekvirering av statsbidrag och hålls informerad rörande redovisning och rapportering till staten. Inom förvaltningen finns ett etablerat arbetssätt för löpande uppföljning och rapportering av erhållna statsbidrag. Genomförda stickprov visar även på att kommunstyrelsen efterlever anvisningar och skrivelser som bidragsgivare har uppställt.

Utbildningsnämnden Delvis.

Bedömningen baseras på de stickprov som genomförts där vi sett att utbildningsförvaltningen till delar efterlever framtagna förvaltningsspecifika rutiner i form av en processkarta för statsbidragsprocessen. Genomförda stickprov visar på att utbildningsnämnden fattar beslut om att ansöka om statsbidrag och att rekvirering har skett i tid när det varit aktuellt. Vi konstaterar däremot att det föreligger en brist i efterlevnaden av förvaltningens rutin, med anledning av att uppföljning av måluppfyllelse och statsbidragens effekt för 2024 samt information om resultatet av statsbidragen till nämnden inte har skett.

En brist som vi noterar är även att inga kostnader finns bokförda på projektet för statsbidraget karriärtjänster 2024. Vi bedömer det vara väsentligt att bokföring av såväl intäkter som kostnader kopplat till olika statsbidrag sker på projektkoden för respektive statsbidrag för att skapa bättre underlag för uppföljning samt för återrapportering till bidragsgivare när det är aktuellt. En sådan projektredovisning kan komma att behövas exempelvis i samband med Skolverkets uppföljning och kontroll att pengarna har använts på ett korrekt sätt.

Vård- och omsorgsnämnden **Ja.**

Bedömningen baseras på de stickprov som genomförts där vi sett att vård- och omsorgsnämnden efterlever såväl fastställda nämndspecifika riktlinjer som anvisningar och rutiner som bidragsgivare har uppställt avseende ansökan samt redovisning och återrapportering. Bland annat har stickproven visat att ansökan lämnats in i tid när det varit aktuellt, rekvisering har skett i tid när det varit aktuellt och att redovisning/återrapportering har skett i tid när det varit aktuellt.

Intern kontroll

Revisionsfråga 6: Omfattas statsbidrag av kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll?

lakttagelser

Kommunstyrelsen

Vi har tagit del av kommunstyrelsens internkontrollplan för år 2024¹⁶ respektive år 2025¹⁷. Risker kopplat till statsbidrag finns inte i internkontrollplanen för år 2024, men däremot i planen för år 2025.

Av kommunstyrelsens internkontrollplan för år 2025 framgår att förvaltningen har genomfört risk- och väsentlighetsanalyser i samband med framtagandet av planen. I internkontrollplanen återfinns identifierade risker och riskbedömningar kopplat till sannolikhet och konsekvens. Det görs gällande att två nämndspecifika risker har inkluderats i planen utöver de kommunövergripande riskerna. En av dessa risker handlar om följsamhet till regelverk och lagstiftning kring statsbidrag och bristande följsamhet till kommunens regler för delegation. Med regelverk och lagstiftning avses kommunallagen, LOU, lagar kring hantering av statsbidrag, ramar och bestämmelser som gäller för specifika statsbidrag inklusive ändamålet.

Av internkontrollplanen för år 2025 följer att denna risk har inkluderats med anledning av de brister som identifierats i samband med en genomlysning av statsbidraget avseende sociala insatser för barn och unga i utsatta områden.

I internkontrollplanen för år 2025 lämnas även motivering till varje risk. Kopplat till risken om följsamhet till regelverk och lagstiftning kring statsbidrag och bristande följsamhet till kommunens regler för delegation anges att sannolikheten bedöms som stor eftersom en granskning av statsbidragshantering i ett enskilt fall visat att det funnits stora brister i samordningen och hanteringen av statsbidrag. Konsekvensen bedöms som kännbar då det kan innebära att statsbidrag dels inte används på ett ändamålsenligt sätt som skapar värde för botkyrkaborna, dels kan innebära förtroendeskador för kommunen.

Kopplat till identifierade risker i styrelsens internkontrollplan för år 2025 finns planerade kontroller och planerade aktiviteter specificerade. Granskningen noterar att det inte finns

¹⁶ Beslutad av kommunstyrelsen 2024-01-31

¹⁷ Beslutad av kommunstyrelsen 2025-03-10

några kontrollmoment med bäring på risken kopplat till statsbidrag, däremot finns det planerade aktiviteter kopplat till risken. Dessa aktiviteter är följande:

- **Inrätta tjänst som samordnare för statsbidrag**
Tjänsten kommer ha inriktning på samordning, uppföljning och kontroll av statsbidrag samt säkerställa kompetens kring såväl administration som ekonomi.
- **Utveckla samordning kring statsbidrag i kommunen**
Översyn och utveckling av de kontroller och den rapportering som finns i kommunen.
- **Utveckla uppföljning och kontroll av statsbidrag inom kommunen**
Översyn och utveckling av de kontroller och den rapportering som finns i kommunen.

Vid intervju med verksamhetsföreträdare för kommunstyrelseförvaltningen framkommer att anledningen till att dessa aktiviteter finns inlagda i internkontrollplanen är att säkerställa att styrdokument upprättas och att samordnare finns på plats för att arbeta med frågor på området rörande statsbidrag. Uppföljning av aktiviteterna i internkontrollplanen följs upp och rapporteras till kommunstyrelsen två gånger under år 2025, dels i samband med delårsbokslut per augusti dels i samband årsbokslut per december. Enligt uppgift görs även en uppföljning av internkontrollplanen inom förvaltningen i samband med delårsbokslutet per april, men den rapporteras inte till kommunstyrelsen.

Enligt uppgift har det inte varit några moment kring statsbidrag i kommunstyrelsens internkontrollplaner tidigare år, utan det är nytt från och med år 2025.

Utbildningsnämnden

Vi har tagit del av utbildningsnämndens internkontrollplan för år 2024¹⁸ respektive år 2025¹⁹.

I internkontrollplanerna återfinns identifierade risker och riskbedömningar kopplat till sannolikhet och konsekvens. Identifierade risker och riskbedömning är i nämndens internkontrollplan för 2025 kopplat till kommunens olika inriktningsmål. Granskningen noterar att risker kopplat till statsbidrag varken finns i internkontrollplanen för år 2024 eller för år 2025. Av intervjusvar framkommer att ca 10 % av nämndens finansiering utgörs av statsbidrag, varvid det anges vara kännbart om de riktade statsbidragen skulle utebli.

Vård- och omsorgsnämnden

Vi har tagit del av vård- och omsorgsnämndens internkontrollplan för år 2024²⁰ respektive år 2025²¹.

Av nämndens internkontrollplan för år 2025 framgår att risker har inventerats på alla nivåer, dvs från enhetschefsnivå till förvaltningsledningsnivå, i syfte att få fram de

¹⁸ Beslutad av utbildningsnämnden 2024-02-06

¹⁹ Beslutad av utbildningsnämnden 2025-02-04

²⁰ Beslutad av vård- och omsorgsnämnden 2024-01-26

²¹ Beslutad av vård- och omsorgsnämnden 2025-01-28

områden som hela förvaltningen ser som nödvändiga att arbeta med under år 2025. Det görs gällande att utgångspunkten för inventeringen har varit förändrade krav i samhället och i lagstiftningen, genomförda revisioner samt olika typer av uppföljningar som gjorts under året. Såväl inventeringen som uppföljningen av föregående års internkontrollplan visar på ett fortsatt behov av att arbeta vidare utifrån de tre risker förvaltningen identifierade år 2023, nämligen hanteringen av social dokumentation, HSL-journal och myndighetsjournal, avvikelshanteringen och svårigheterna kopplat till rekrytering.

I internkontrollplanerna återfinns identifierade risker och riskbedömningar kopplat till sannolikhet och konsekvens. Granskningen noterar att risker kopplat till statsbidrag varken finns i internkontrollplanen för år 2024 eller för år 2025. I tillhörande bruttorisikanalyser har inte heller statsbidrag riskbedömts. Av intervjuvar framkommer att det inte föreligger några risker kopplat till statsbidrag. Det påtalas att de framtagna riktlinjerna för statsbidrag är en bidragande orsak till denna bedömning. Förvaltningens kvalitetsteam utgör en kontrollfunktion och de intervjuade påtar att det därav inte föreligger ett stort personberoende hos en enskild individ.

Den risk som anges föreligga är att de beviljade statsbidragen inte blir använda och behöver återbetalas. En anledning till att statsbidragen inte hinner användas förklaras vara att de ofta kommer sent under verksamhetsåret.

Bedömning

Omfattas statsbidrag av kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll?

Kommunstyrelsen Delvis.

Bedömningen baseras på att kommunstyrelsen har riskbedömt statsbidrag inom ramen för sitt interna kontrollarbete 2025. I internkontrollplanen finns ett antal fastställda aktiviteter som ska genomföras.

Vi konstaterar däremot att styrelsen inte har beslutat om några kontrollmoment i syfte att minska risken kopplat till statsbidrag, vilket vi bedömer vara en brist.

Utbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden Nej.

Bedömningen grundar sig på att varken utbildningsnämnden eller vård- och omsorgsnämnden har riskbedömt statsbidrag inom ramen för sitt interna kontrollarbete.

Mot bakgrund av att det framkommit att det föreligger risker rörande statsbidrag, kopplat till att statsbidrag utgör en stor finansieringskälla, att erhållna bidrag inte blir använda och att kommunen kan bli återbetalningsskyldig, bedömer vi det vara en brist att statsbidrag inte återfinns i respektive nämnds dokumenterade bruttoriskbedömning.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun genomfört en granskning av hantering av statsbidrag. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden säkerställer att den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen **ej** säkerställer att den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag **i allt** är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att utbildningsnämnden **inte helt** säkerställer att den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att vård- och omsorgsnämnden **i allt väsentligt** säkerställer att den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag är tillräcklig.

Rekommendationer

Med utgångspunkt från de iakttagelser och bedömningar som har framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till **kommunstyrelsen**:

- Tillse att arbetet kring översyn och kartläggning av hantering och redovisning av statsbidrag som pågår i syfte att utveckla samordning av statsbidrag inom kommunen prioriteras och färdigställs och att styrdokument upprättas och fastställs utifrån vad som framkommit i översynen och i denna revisionsrapport.
- Upprätta och fastställa rutiner för hantering av statsbidrag som inkluderar rutiner för ansökan för att efterleva fullmäktiges riktlinjer för budgetansvar, attest, redovisning och intern kontroll. Upprättade rutiner för hantering av statsbidrag som omfattar hela processen kan även bidra till att stärka den interna kontrollen i verksamheten.
- Säkerställa att kommande års internkontrollplaner inkluderar kontrollmoment kopplat till angivna risker som därefter följs upp under verksamhetsåret.

Med utgångspunkt från de iakttagelser och bedömningar som har framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till **utbildningsnämnden**:

- Lyfta ett ärende till kommunstyrelsen rörande översyn och revidering av nämndens reglemente kopplat till ansvar för uppföljning av verksamheten.
- Se över behovet av att upprätta särskilda rutiner för hantering av statsbidrag från andra bidragsgivare utöver Skolverket. Sådana rutiner kan bidra till att stärka den interna kontrollen i verksamheten.

- Säkerställa att kostnader kopplat till olika statsbidrag blir bokförda på projektkoden för statsbidraget och därigenom skapa underlag för uppföljning och för återrapportering till bidragsgivare när det är aktuellt.
- Riskbedöma statsbidrag inom ramen för nämndens systematiska arbete med internkontrollplaner och dokumentera riskbedömningen i bruttorisklistan.

Med utgångspunkt från de iakttagelser och bedömningar som har framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till **vård- och omsorgsnämnden**:

- Se över och revidera nämndens delegationsordning kopplat till beslut om ansökan av statsbidrag för att tydliggöra huruvida beslut om ansökan av statsbidrag som sker på delegation ska tas av en enskild eller samtliga tre beslutade delegater.
- Komplettera nuvarande riktlinjer för hantering av statsbidrag med bestämmelser hur analyser av statsbidrag ska dokumenteras.
- Riskbedöma statsbidrag inom ramen för nämndens systematiska arbete med internkontrollplaner och dokumentera riskbedömningen i bruttorisklistan.

Bilagor

Bilaga 1: Kommunstyrelsens erhållna statsbidrag år 2024 och 2025

I tabell 2 nedan återfinns en sammanställning över kommunstyrelsens erhållna statsbidrag år 2024 och år 2025. Sammanställningen baseras på underlag som har erhållits från kommunstyrelseförvaltningen.

Tabell 2. Sammanställning kommunstyrelsens erhållna statsbidrag åren 2024-2025.

Text	Företag	2024	2025
		Summa	Summa
STB- brottsföreb arb 2024	BRÅ	127 450	-
Digitalisering Tåget 2024	Länsstyrelsen	998 275	-
Förstärkt föräldraskapsstöd 2024	Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (Mfof)	997 298	-
Förebygga kriminalitet bland barn och unga 2024	Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (Mfof)	4 025 272	-
MSB	MSB	2 678 685	-
MSB	MSB	1 446 848	-
Finskt förv omr	Länsstyrelsen	1 319 999	-
PH-SSTHLM Suicidprev	Stor STHLM	796 172	-
PH-SSTHLM Samsjuklighet	Stor STHLM	652 868	-
PH-SSTHLM BoU	Stor STHLM	908 648	-
KammarkollegietPH-SKR Vård och omsorg	Kammarkollegiet	111 800	-
MSB	MSB	-	4 627 593
Finskt förv omr	Länsstyrelsen	-	1 130 000
Kammarkollegiet BoU 2025	Kammarkollegiet	-	900 000
SSTHLM Samsjuklighet 2025	Stor STHLM	-	267 650
SSTHLM Suicidprev 2025	Stor STHLM	-	161 200
Summa		14 063 315	7 086 443

Bilaga 2: Utbildningsnämndens erhållna statsbidrag år 2024 och 2025

I tabell 3 och 4 nedan återfinns en sammanställning över utbildningsnämndens erhållna statsbidrag år 2024 och år 2025. Sammanställningarna har erhållits från utbildningsförvaltningen.

Tabell 3. Sammanställning utbildningsnämndens erhållna statsbidrag år 2024.

Statsbidrag (tkr)	Finansiär	Preliminärt utfall 2023	Plan 2024
Statsbidrag som kräver nämndbeslut			
Kvalitetshöjande åtgärder i förskolan	Skolverket	34 800	35 000
Likvärdig skola	Skolverket	69 745	70 600
Lärarlönelyftet	Skolverket	24 000	24 000
Karriärtjänster	Skolverket	18 900	18 900
Bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare	Skolverket	11 929	11 929
Statsbidrag för personalförstärkning av speciallärare	Skolverket	Nytt bidrag 2024	3 600
Lärarassistenter	Skolverket	3 900	3 900
Lovskola	Skolverket	1 700	1 700
Högskolestudier i specialpedagogik	Skolverket	100	1 000
Skapande skola	Kulturrådet	2 500	2 500
Statsbidrag för läxhjälp till huvudmän	Skolverket	2 500	2 500
Statsbidrag för fortbildning av lärare och förskollärare	Skolverket	Nytt 2024	2 400
Maxtaxa	Skolverket	22 000	22 000
Asylsökande barn och elever i förskola och skola	Migrationsverket	4 000	4 000
Barn som inte är folkbokförda i Sverige	Skolverket	5 000	3 072
Delsumma		201 147	207 101
Övriga statsbidrag			
Läslyftet i skolan	Skolverket	120	120
Praktiknära forskning och utveckling	Skolverket	110	100
Nordiska elever	Skolverket	800	800
Papperslösa barn	Skolverket	900	900
Skolmjölkstöd	EU	700	700
Delsumma		2 630	2 620
Totalsumma		203 777	209 721

Tabell 4. Sammanställning utbildningsnämndens erhållna statsbidrag år 2025.

Statsbidrag (tkr)	Finansiär	Preliminärt belopp 2024	Plan 2025
Statsbidrag som kräver nämndbeslut			
Kvalitetshöjande åtgärder i förskolan	Skolverket	34 866	34 866
Stärkt kunskapsutveckling (tidigare Likvärdig skola)	Skolverket	79 654	79 654
Lärarlönelyftet	Skolverket	11 186*	22 372
Karriärtjänster	Skolverket	16 384	16 384
Bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare	Skolverket	33 884	33 884
Personalförstärkning av speciallärare	Skolverket	4 875	**
Personalförstärkning av elevhälsa	Skolverket	6 973	**
Lärarassistenter	Skolverket	1 593*	1 593
Lovskola	Skolverket	1 600	1 600
Fortbildning av lärare och förskollärare	Skolverket	1 241*	2 400
Skapande skola	Kulturrådet	1 948	1 948
Lärhjälper till huvudmän	Skolverket	2 950	2 950
Inköp av läroböcker och lärarhandledningar	Skolverket	-	5 309
Inköp av litteratur (förskola och lågstadium)	Skolverket	1 459	1 459
Försöksverksamheter med spetsutbildning i gymnasieskolan 2024/25	Skolverket	1 800	**
Delsumma		200 413	204 419
Övriga statsbidrag			
Maxtaxa	Skolverket	21 776	22 000
Utveckla språk- och matematikundervisningen (tidigare Läslyftet).	Skolverket	62	200
Specialpedagogik för lärande	Skolverket	-	200
Praktiknära forskning och utveckling	Skolverket	-	100
Nordiska elever	Skolverket	445*	1 000
Papperslösa barn	Skolverket	970	1 000
Asylsökande barn och elever i förskola och skola	Migrationsverket	9 737	4 000
Barn som inte är folkbokförda i Sverige	Skolverket	1 410	1 500
Införande av ämnesbetyg Gy25	Skolverket	494	494
Gymnasial lärlingsutbildning 2025	Skolverket	-	50
Skolsociala team	Skolverket	263	270
Skolmjölkstöd (EU-stöd)	EU	700	700
Delsumma		35 857	31 514
Totalsumma		236 270	235 933

Bilaga 3: Vård- och omsorgsnämndens erhållna statsbidrag år 2024 och 2025

I tabell 5 nedan återfinns en sammanställning över vård- och omsorgsnämndens erhållna statsbidrag år 2024 och år 2025. Sammanställningen baseras på underlag som har erhållits från utbildningsförvaltningen.

Tabell 5. Sammanställning vård- och omsorgsnämndens erhållna statsbidrag åren 2024-2025.

Bidrag		2024	2025
		Belopp totalt	Belopp totalt
Säkerställa god vård om äldre	Socialstyrelsen. Generellt bidrag som vi räknar in i vår budgetram	23 279 274 kr	-
Motverka ofrivillig ensamhet	Socialstyrelsen	- kr	-
Äldreomsorgslyftet	Socialstyrelsen	9 888 670 kr	-
God och nära vård: Nära vård 2024	Socialstyrelsen	4 071 297 kr	-
Finskt förvaltningsområde x)	Statsbidrag söks av KSF	58 000 kr	-
Säkerställa en god omsorg och hälso- och sjukvård	Socialstyrelsen. Generellt bidrag som vi räknar in i vår budgetram		24 355 092 kr
Motverka ofrivillig ensamhet	Socialstyrelsen. Projektansökan som vi ännu inte fått svar på		- kr
Äldreomsorgslyftet	Socialstyrelsen		10 063 523 kr
God och nära vård: Nära vård 2025	Socialstyrelsen		4 216 672 kr
Hälsosamtal för äldre	Socialstyrelsen		613 992 kr
Nya SoL (Statsbidrag till en mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst)	Socialstyrelsen		9 023 458 kr
Inför en ny socialtjänstdataregisterlag	Socialstyrelsen		176 643 kr
Finskt förvaltningsområde	Statsbidrag söks av KSF		24 000 kr
Totalt		37 297 241 kr	48 473 380 kr

x) Beloppet avser medel som vård- och omsorgsförvaltningen använt från statsbidraget för finskt förvaltningsområde

Bilaga 4: lakttagelser vid stickprovsgranskning, kommunstyrelsen

Statsbidrag: PH-SSTHLM Suicidprevention (Stor STHLM), 2024

Ansökan

Kommunstyrelsen beslutade 2024-05-13 § 92 om att godkänna rekvirering av statsbidrag från överenskommelse psykisk hälsa och suicidprevention 2024. Av förvaltningens tjänsteskrivelse med tillhörande bilagor framgår att rekvirering sker dels till Kammarkollegiet, dels till Storsthlm²². Vidare framgår av tjänsteskrivelsen att inga ekonomiska konsekvenser föreligger förutsatt att återrapportering ske enligt anvisning. I bilaga återfinns även en handlingsplan som upprättats på begäran av Storsthlm och som beskriver aktiviteter som ska genomföras.

Av skrivelsen *Länsgemensamma stimulansmedel till kommunerna från Överenskommelsen Insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention 2024* från Storsthlm, daterad 2024-02-16, framgår att Botkyrka kommun kan fakturera Storsthlm 796 172 kr rörande statsbidraget suicidprevention 2024. Vi har verifierat beloppet mot upprättad faktura utställd 2024-05-27 och mot inbetalningsavi från Nordea som visar att inbetalning skedde 2024-06-26. Vi har även stämt av att erhållet bidrag återfinns i bokföringen.

Uppföljning och rapportering

Vi har tagit del av projektredovisning för statsbidraget suicidprevention 2024 och konstaterar att såväl intäkter i form av erhållet bidrag som kostnader finns bokförda på projektet. Använda medel är bokförda på intäktskonto 35100 Kostnadsersättningar och riktade statsbidrag. Bokförda kostnader utgörs främst av månadslöner och sociala avgifter samt konsultkostnader. Per 2024-12-31 har 373 807 kr av erhållet bidrag balanserats på ett skuldkonto för förutbetalda intäkter och avser oanvänt belopp som ska återbetalas till Storsthlm.

Vid uppföljning med verksamhetsföreträdare framgår att det förs minnesanteckningar i samband med månadsvisa avstämningar rörande hela statsbidraget för psykisk hälsa och suicidprevention, vilket även inkluderar det granskade statsbidraget suicidprevention 2024. Vi har tagit del av upprättade minnesanteckningar i form av en Excelfil från november och december 2024. I Excelfilen återfinns utdrag ur bokföringen samt kommentarer till utfall.

Kommunstyrelsen beslutar 2025-03-10 § 48 om att godkänna redovisning av anmälningsärenden bland annat omfattande återrapportering av statsbidraget psykisk hälsa och suicidprevention 2024.

Redovisning/återrapportering

Av Storsthlms skrivelse 2024-02-16, som omnämnts ovan, framgår att Storsthlm ansvarar tillsammans med Region Stockholm för att återrapportera till Socialstyrelsen hur de

²² Storsthlm är ett kommunalförbund för de 26 kommunerna i Stockholms län. På uppdrag av kommunerna arbetar förbundet med samverkan, påverkan och utveckling i gemensamma frågor.

länsgemensamma stimulansmedlen har använts i länet. Medel från de länsgemensamma pottorna som inte har kunnat utnyttjats återbetalas till Storsthlm under vårterminen 2025.

Vi har tagit del av en enkät rörande återrapportering överenskommelsen psykiskhälsa - Suicidprevention för 2024 till Storsthlm. Återrapporteringen omfattar såväl ekonomi som verksamhet. Av enkäten framgår att 422 000 kr av beviljade medel har använts. Återbetalning av oanvända medel om 373 807 kr till Storsthlm har skett 2025-03-04, vilket vi har verifierat mot betalningsspecifikation från banken.

Statsbidrag: Finskt förvaltningsområde (Länsstyrelsen), 2025

Ansökan

Kommunstyrelsen beslutade 2025-05-12 § 81 om att fördela statsbidrag för finsk förvaltning 2025 och delegerar beslut om omfördelning av statsbidrag till kommunstyrelsens ordförande. Av förvaltningens tjänsteskrivelse framgår att Botkyrka kommun från år 2010 ingår i ett finskt förvaltningsområde, vilket innebär att kommunen har ett särskilt ansvar gentemot kommuninvånare med finsk anknytning. Som förvaltningsmyndighet för det finska språket, har kommunen förbundit sig till att ge ett extra skydd för bevarandet av det finska språket och den finska kulturen. Det innebär i sin tur att det årligen utbetalas ett statsbidrag till kommunen. Av tjänsteskrivelsen framgår även att statsbidraget till förvaltningskommuner sänks från och med år 2025. För Botkyrka kommun innebär detta att statsbidraget uppgår till 1 130 000 kronor för år 2025. I tjänsteskrivelsen finns även förslag på fördelning av statsbidraget där kommunstyrelsen får 825 000 kr.

1 096 598 kronor sattes in på kommunens bankkonto 2025-03-26 vilket vi har verifierat genom insättningsuppgift från bank. Detta belopp avser disponibelt statsbidrag för år 2025 om 1 130 000 kr med avdrag för ej förbrukade medel från år 2024 om 33 401 kr. Vi har även stämt av att erhållet bidrag återfinns i bokföringen.

Uppföljning och rapportering

Vi har tagit del av projektredovisning för statsbidraget statsbidrag för finsk förvaltning 2025 och konstaterar att såväl intäkter i form av erhållet bidrag som kostnader finns bokförda på projektet. Använda medel är bokförda på intäktskonto 35100 Kostnadsersättningar och riktade statsbidrag. Bokförda kostnader utgörs främst av månadslöner och sociala avgifter. Vid granskningstillfället finns oanvända medel om 699 523 kr och är bokförd som en förutbetalad intäkt.

Vid uppföljning med verksamhetsföreträdare framgår att det förs minnesanteckningar i samband med månadsvisa avstämningar för statsbidraget för finsk förvaltning 2025. Vi har tagit del av upprättade minnesanteckningar i form av en Excelfil för perioden januari-juli 2025. I Excelfilen återfinns utdrag ur bokföringen samt kommentarer till utfall.

Med anledning av att verksamhetsåret 2025 är pågående kan vi inom ramen för granskningen inte ta del av eventuellt anmälningsärende till kommunstyrelsen avseende återrapportering av statsbidraget.

Redovisning/återrapportering

Av förordningen (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk framgår att en kommun eller en region som tagit emot bidrag enligt denna förordning är skyldig att lämna en ekonomisk redovisning av de utbetalda medlen och en redovisning av vad medlen har använts till.

Några specifika instruktioner för hur redovisning till Länsstyrelsen ska ske har inte identifierats av förordningen. Vid uppföljning med verksamhetsföreträdare framkommer att förvaltningen årligen i oktober lämnar en administrativ redovisning via en enkät till Länsstyrelsen.

Med anledning av att verksamhetsåret 2025 är pågående kan vi inom ramen för granskningen inte ta del av redovisning och återrapportering till Länsstyrelsen.

Bilaga 5: lakttagelser vid stickprovsgranskning, utbildningsnämnden

Statsbidrag: Karriärvägar (Skolverket), 2024

Ansökan

Utbildningsnämnden beslutade 2023-12-05 § 98 om att ansöka om statsbidrag i enlighet med förvaltningens förslag. Av förvaltningens tjänsteskrivelse med tillhörande bilaga framgår att ett av dessa statsbidrag omfattar statsbidrag för karriärtjänster.

Statsbidrag för karriärtjänster rekvideras från Skolverket. För vårterminen 2024 rekviderande utbildningsnämnden statsbidraget 2024-04-22 och för höstterminen 2024 skedde rekvideringen 2024-10-14. Rekviderat belopp för vårterminen uppgick till 8 289 021 kr och rekviderat belopp för höstterminen uppgick till 8 095 323 kr.

Skolverket beviljade 2024-06-18 statsbidrag för karriärtjänster för vårterminen 2024 om 8 289 021 kr, vilket var samma belopp som rekviderades. Beviljat belopp sattes in på kommunens bankkonto 2024-06-26 vilket vi verifierat genom insättningsuppgift från bank. Vi har även stämt av att erhållet bidrag återfinns i bokföringen.

Skolverket beviljade 2024-11-26 statsbidrag för karriärtjänster för höstterminen 2024 om 8 095 323 kr, vilket var samma belopp som rekviderades. Beviljat belopp sattes in på kommunens bankkonto 2024-11-29 vilket vi verifierat genom insättningsuppgift från bank. Vi har även stämt av att erhållet bidrag återfinns i bokföringen.

Statsbidraget för karriärtjänster 2024 finns med i förvaltningens framtagna "Statsbidragskalender". Av kalendern framgår viktiga datum för när ansökan senast ska ske, men i övrigt lämnas inga kommentarer att ansökan har gjorts.

Uppföljning och rapportering

Vi har tagit del av projektredovisning för statsbidraget karriärtjänster 2024 och konstaterar att intäkter i form av erhållet bidrag finns bokfört på intäktskonto 35100 Kostnadsersättningar och riktade statsbidrag. Däremot finns inga kostnader bokförda på projektet. Vid uppföljning med verksamhetsföreträdare för förvaltningen förklaras att det beror på att lönesystemet inte kunde hantera fördelning av personalkostnader på projektet, varpå det togs bort.

Vid uppföljning med verksamhetsföreträdare framgår att ärenden om återbetalning av statsbidrag från exempelvis Skolverket tas upp löpande i nämnden som anmälningsärenden. Med anledning av att det inte har varit aktuellt med återbetalning av statsbidrag rörande karriärtjänster 2024 finns inget anmälningsärende till nämnden avseende statsbidraget.

Av förvaltningens dokumenterade beskrivning av statsbidragsprocessen gällande statsbidrag från Skolverket framgår att uppföljning ska ske av måluppfyllelse och statsbidragens effekt samt att utbildningsnämnden ska informeras om resultatet av statsbidragen. Vid uppföljning med verksamhetsföreträdare framgår att förvaltningen arbetar utifrån framtagna processkarta men den är inte beslutad av utbildningsnämnden. Med anledning av att nämnden inte har beslutat att återskoppling ska ske till nämnd sker ingen sådan rapportering.

Statsbidraget för karriärtjänster 2024 finns med i förvaltningens framtagna "Statsbidragskalender". Av kalendern framgår att samma projektnummer används för 2023/2024 och 2025/2026, men i övrigt lämnas inga datum eller kommentarer om uppföljning och rapportering inom förvaltning och till nämnd.

Redovisning/återrapportering

Av Skolverkets beslut *Statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare för 2023/2024* framgår att Skolverket, vid en konkret uppgift om att kommunen inte längre uppfyller villkoren i förordning (2019:1288), inte använder eller riskerar att inte använda beviljat bidrag till att främja de ändamål som anges i 1 § i förordningen (2019:1288), komma att utreda om bidraget används korrekt. Om utredningen visar att kommunen inte uppfyller villkoren, inte har använt, eller inte kan använda, beviljat bidrag så kan Skolverket komma att ändra beslutet genom att utbetalt bidrag återkrävs eller att beviljat bidrag inte betalas ut.

Av Skolverkets hemsida²³ framgår vidare att, kopplat till statsbidrag för karriärtjänster 2024/25, de pengar som delas ut som statsbidrag följs upp och kontrolleras ha använts på ett korrekt sätt. Dessa uppföljningar och kontroller sker utöver de ordinarie redovisningarna för respektive statsbidrag, och samtliga huvudmän och organisationer kan komma att bli kontrollerade.

Några specifika instruktioner för hur redovisning/återrapportering till Skolverket ska ske har inte identifierats inom ramen för granskningen.

Vid uppföljning med verksamhetsföreträdare framkommer att bidraget inte ska redovisas då Skolverket förutsätter att samtliga förstelärare som kommunen får statsbidraget för får sin löneökning oaktat att Skolverket skulle ha hunnit fatta beslut för karriärtjänster den aktuella terminen. Vidare anges att något återbetalningskrav inte har varit aktuell för vårterminen 2024 eller höstterminen 2024. Skolverket har enligt uppgift inte gjort några stickprov under 2024 kopplat till statsbidraget för karriärtjänster 2024.

Statsbidraget för karriärtjänster 2024 finns med i förvaltningens framtagna "Statsbidragskalender". Av kalendern framgår att samma projektnummer används för 2023/2024 och 2025/2026, men i övrigt lämnas inga datum eller kommentarer om redovisning och återrapportering till Skolverket.

Statsbidrag: Maxtaxa (Skolverket), 2025

Ansökan

Utbildningsnämnden beslutade 2024-12-17 § 102 om att ansöka om statsbidrag i enlighet med förvaltningens förslag. Av förvaltningens tjänsteskrivelse med tillhörande bilaga framgår att ett av dessa statsbidrag omfattar statsbidrag för maxtaxa. Av bilagan framgår att statsbidraget avser kompensation för maxtaxa i förskola, fritidshem och pedagogisk

²³ [Statsbidrag för karriärtjänster 2024/25 - Skolverket](#).

omsorg. Statsbidraget går inte att söka utan betalas automatiskt ut till kommuner som tillämpar maxtaxa.

Av den information som Skolverket skickat ut avseende maxtaxa för år 2025 framgår att kommunen ska erhålla bidrag om totalt 16 377 016 kr. Utbetalning sker två gånger per år, 50% utbetalas i mars och resterande 50% i september. Utbetalt belopp i mars 2025 uppgår till 8 188 508 kr och sattes in på kommunens bankkonto 2025-03-27, vilket vi verifierat genom insättningsuppgift från bank. Vi har även stämt av att erhållet bidrag återfinns i bokföringen.

Statsbidraget för maxtaxa 2025 finns inte med i förvaltningens framtagna "Statsbidragskalender".

Uppföljning och rapportering

Vi har tagit del av projektredovisning för statsbidraget maxtaxa 2025 och konstaterar att intäkter i form av erhållet bidrag finns bokfört på intäktskonto 35100 Kostnadsersättningar och riktade statsbidrag till ett belopp om 10 918 011 kr. Bokförda intäkter är 2 729 503 kr högre än utbetalt belopp och förklaras av periodiserade upplupna intäkter för juli och augusti 2025. Periodisering av intäkter har skett utifrån att utbetalning av statsbidraget sker två gånger per år, där den andra utbetalningen sker i september. Vidare konstaterar vi att inga kostnader finns bokförda på projektet. Vid uppföljning med förvaltningen förklaras att det beror på att statsbidraget är ett bidrag som kommunen erhåller automatiskt av Skolverket och inget kommunen ansöker om själva. Enligt uppgift fördelas bidraget ut till berörda skolor via resursfördelningen det vill säga i samband med skolpengen.

Vid uppföljning med verksamhetsföreträdare framgår att ärenden om återbetalning av statsbidrag från exempelvis Skolverket tas upp löpande i nämnden som anmälningsärenden. Med anledning av att verksamhetsåret 2025 är pågående kan vi inom ramen för granskningen inte ta del av eventuellt anmälningsärende till nämnden avseende statsbidraget.

Redovisning/återrapportering

Av förordning (2019:1288) framgår att Skolverket ska följa upp och utvärdera effekterna av statsbidraget för maxtaxa. En kommun som får statsbidrag är skyldig att till Skolverket lämna sådana uppgifter om verksamheten som behövs för uppföljning och utvärdering.

Några ytterligare specifika instruktioner för hur redovisning/återrapportering till Skolverket ska ske rörande statsbidrag för maxtaxa har inte identifierats inom ramen för granskningen.

Med anledning av att verksamhetsåret 2025 är pågående kan vi inom ramen för granskningen inte ta del av eventuell redovisning och återrapportering till Skolverket.

Bilaga 6: lakttagelser vid stickprovsgranskning, vård- och omsorgsnämnden

Statsbidrag: Äldreomsorgslyftet (Socialstyrelsen), 2024

Ansökan

Vård- och omsorgsnämnden beslutade 2024-04-15 § 23 om att godkänna rekvisering av tre utlysta statsbidrag för 2024, varav ett avser äldreomsorgslyftet 2024 om 9 888 670 kr. Nämnden ger förvaltningen i uppdrag att rekvisera statsbidraget, att fördela statsbidrag till externa utförare enligt beslutade fördelningsnycklar samt att användningen av statsbidraget återskapas i nämndens verksamhetsberättelse 2024.

Vård- och omsorgsnämnden rekviserade statsbidraget 2024-04-22 och rekviserat belopp uppgick till 9 888 670 kr. Beviljat belopp sattes in på kommunens bankkonto 2024-05-23, vilket vi verifierat genom insättningsuppgift från bank. Vi har även stämt av att erhållet bidrag återfinns i bokföringen.

Uppföljning och rapportering

Av vård- och omsorgsförvaltningens *Anvisning externa utförare* framgår att de totala stimulansmedlen som Botkyrka kommun har möjlighet att rekvisera för år 2024 fördelas till hemtjänst och vård- och omsorgsboende. Kommunen har fyra externa utförare av hemtjänst men av dokumentet framgår fördelning till tre externa utförare som utgörs av Eveo, Nyckeln och SAAND. Fördelat belopp uppgår till 571 224 kr per utförare, totalt 1 713 672 kr. Anvisningarna gör gällande att respektive utförare ska lämna in ansökan senast 2024-05-31, och om inte alla medel har använts ska respektive utförare göra en delåterredovisning senast 2024-12-15.

Vi har tagit del av ansökningsformulär för 2024 från SAAND och Eveo och konstaterar att dessa inte är daterade samt att inga belopp framgår av underlagen. Vid uppföljning med verksamhetsföreträdare framkommer att dessa två utförare har ansökt hela det belopp som de har möjlighet att söka om. Däremot har Nyckeln valt att inte ansöka om medel under 2024. Vi har även tagit del av återskapning av äldreomsorgslyftet 2024 som de två externa utförarna SAAND och Eveo har skickat till vård- och omsorgsförvaltningen. Återskapning omfattar såväl ekonomisk som verksamhetsmässig redovisning.

Vi har tagit del av projektredevisning för statsbidraget äldreomsorgslyftet 2024 och konstaterar att såväl intäkter i form av erhållet bidrag som kostnader finns bokförda på projektet. Använda medel är bokförda på intäktskonto 35100 Kostnadsersättningar och riktade statsbidrag. Bokförda kostnader utgörs främst av månadslöner och sociala avgifter. Per 2024-12-31 har 5 929 162 kr av erhållet bidrag balanserats på ett skuldkonto för förutbetalda intäkter och avser oanvänt belopp som ska återbetalas till Socialstyrelsen. Vi konstaterar att samma projektnummer har använts för äldreomsorgslyftet 2024 som för äldreomsorgslyftet 2023.

Vård- och omsorgsnämnden beslutade 2025-03-10 § 19 om att godkänna nämndens verksamhetsberättelse för 2024. I verksamhetsberättelsen återfinns en redovisning av rekviserade stimulansmedel 2024, se tabell 6 på nästa sida.

Tabell 6. Redovisning av rekviderade stimulansmedel 2024, hämtad ur vård- och omsorgsnämndens verksamhetsberättelse 2024.

Statsbidrag (tkr)	Tilldelade medel	Nyttjade medel av vård- och omsorgsförvaltningen	Nyttjade medel av privata utförare och andra förvaltningar	Totalt nyttjade medel	Differens
God och nära vård	4 071	3 357	714	4 071	0
Äldreomsorgslyftet	9 888	2 817	1 142	3 959	5 929
Säkerställa en god omsorg om äldre personer	23 279	19 027	4 252	23 279	0
Psykisk hälsa: Suicidprevention	12	0	0	0	12
Psykisk hälsa: Handlingsplan och kunskap	79	0	0	0	79
Totalt	37 329	25 201	6 108	31 309	6 020

Av tabellen framgår att av tilldelat statsbidrag för äldreomsorgslyftet 2024 om 9 888 tkr har 3 959 tkr nyttjats, och resterande 5 929 tkr har inte nyttjats.

Redovisning/återrapportering

Av anvisningar från Socialstyrelsen framgår att varje kommun ska rapportera hur statsbidraget för 2024 har använts. Denna rapportering ska ske i början av 2025. Statsbidrag som inte har använts eller som inte har använts i enlighet med angivna villkor i regeringens beslut eller dessa anvisningar ska återbetalas till Socialstyrelsen. Ett villkor för användningen av medlen är att återrapporteringen sker inom den angivna tidsramen. Oanvänt statsbidrag per den 31 december 2024 ska återbetalas. Socialstyrelsen fakturerar berörda bidragsmottagare.

Vi har tagit del av återrapportering av äldreomsorgslyftet 2024 i form av ett webbformulär till Socialstyrelsen. Formuläret är inte daterat men enligt uppgift är den inskickad 31 mars 2025. Av formuläret framgår såväl ekonomisk redovisning som redovisning av hur statsbidraget har använts. Av den ekonomiska redovisningen framgår dels mottaget belopp, dels kostnader som består av lönekostnader. Oanvänt statsbidrag enligt formuläret uppgår till 5 929 162 kr, vilket motsvarar beloppet i projektredovisningen. Enligt uppgift kommer återbetalning att ske genom att Socialstyrelsen skickar en faktura till kommunen. Med anledning av att fakturan ännu inte kommit till kommunen kan vi inte inom ramen för granskning verifiera att återbetalning har skett.

Statsbidrag: Nya SoL (Socialstyrelsen), 2025

Ansökan

Vård- och omsorgsnämnden beslutade 2025-03-10 § 22 om att godkänna rekvisering av fem utlysta statsbidrag för 2025, varav ett avser nya socialtjänstlagen för 2025 om 9 023 458 kr. Nämnden ger förvaltningen i uppdrag att rekquirera statsbidraget, att fördela statsbidrag till externa utförare enligt beslutade fördelningsnycklar samt att användningen av statsbidraget återrapporteras i nämndens verksamhetsberättelse 2025.

Vård- och omsorgsnämnden rekviserande statsbidraget 2025-04-30 och rekviserat belopp uppgick till 9 023 458 kr. Beviljat belopp sattes in på kommunens bankkonto 2025-05-26

vilket vi verifierat genom insättningsuppgift från bank. Vi har även stämt av att erhållet bidrag återfinns i bokföringen.

Uppföljning och rapportering

Vi har tagit del av en dokumenterad uppföljning av statsbidraget nya socialtjänstlagen för 2025 i form av en Excelfil. Av uppföljningsfilen framgår att erhållet statsbidrag har fördelats till vård- och omsorgsförvaltningen, socialförvaltningen samt arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen. Den del av statsbidraget som har fördelats till vård- och omsorgsförvaltningen uppgår till 4 163 278 kr.

Vi har även tagit del av projektredovisning för statsbidraget nya socialtjänstlagen för 2025 avseende vård och omsorgsförvaltningens del av statsbidraget, och konstaterar att såväl intäkter i form av erhållet bidrag som kostnader finns bokförda på projektet. Använda medel är bokförda på intäktskonto 35100 Kostnadsersättningar och riktade statsbidrag. Bokförda kostnader utgörs främst av konsultkostnader. Vid granskningstillfället finns oanvända medel om 3 037 678 kr och är bokförd som en förutbetalad intäkt.

Med anledning av att verksamhetsåret 2025 är pågående kan vi inom ramen för granskningen inte ta del av nämndens verksamhetsberättelse för 2025.

Redovisning/återrapportering

Av anvisningar från Socialstyrelsen framgår att varje kommun ska rapportera hur mottagna medel har använts. Denna rapportering ska ske till Socialstyrelsen i januari/februari 2026. Medel som inte har använts eller som inte har använts i enlighet med statsbidragets villkor ska återbetalas till Socialstyrelsen. Om inte hela det belopp som utbetalats har använts vid årsskiftet 2025/2026 ska återstoden betalas tillbaka. Socialstyrelsen fakturerar berörd mottagare. Kommunens bokföring ska vara ordnad på ett sådant sätt att det finns förutsättningar för kontroll av ekonomi och verksamhet.

Med anledning av att verksamhetsåret 2025 är pågående kan vi inom ramen för granskningen inte ta del av återrapportering till Socialstyrelsen.

2025-10-13

Rebecka Hansson

Anna Hilmarsson

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 22 januari 2025. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.